

Evaluering af forsøg med VEU- godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i AMU

Slutevaluering 2021

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

INDHOLD

Evaluering af forsøg med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i AMU

1	Resumé	5
----------	---------------	----------

2	Indledning	11
2.1	Hovedresultaterne fra milepælsrapporten 2019	13
2.2	Formål	13
2.3	Evalueringsdesign	14
2.4	Bemanding	20

3	Udbud af og deltagelse i AMU som fjernundervisning som led i forsøget	21
3.1	Aktiviteten inden for rammen af forsøget har primært været i 2020	21
3.2	Udbud af VEU som fjernundervisning er steget	22
3.3	Stigning i AMU udbudt med 75-100 % fjernundervisning	24
3.4	Størstedelen af AMU-kurserne er udbudt som 100 % fjernundervisning	25

4	Praksis i forbindelse med AMU som fjernundervisning som led i forsøgsordningen	28
4.1	Størstedelen af udbydere i forsøget vurderer, at VEU-godtgørelse er afgørende for AMU som fjernundervisning	29
4.2	VEU-godtgørelsen er afgørende for virksomhederne	30
4.3	VEU-godtgørelsen har haft en særlig stor betydning under covid-19	30
4.4	Muligheden for at få VEU-godtgørelse gør det nemmere at oprette hold	31
4.5	Hver fjerde udbydere i forsøget har gennemført kurser, hvor mindst 60 % af undervisningen var asynkron	32

4.6	Udbydere har i høj grad iværksat tiltag for at dokumentere kursisternes aktivitet	34
4.7	Udbydere anvender den afsluttende prøve som dokumentation for kursisternes læringsudbytte	35
<hr/>		
5	Muligheder og barrierer ved AMU som fjernundervisning	37
5.1	To ud af fem udbydere vurderer, at fjernundervisning egner sig til deres AMU-kurser	37
5.2	Muligheder ved AMU tilrettelagt som fjernundervisning	39
5.3	Barrierer ved AMU tilrettelagt som fjernundervisning	42
5.4	Hver tredje udbyder vurderer, at målgruppen finder fjernundervisning på AMU attraktivt	49
5.5	Målgruppen efterspørger mere fjernundervisning på AMU end tidligere, men efterspørgslen er fortsat relativ lav	51
5.6	Fjernundervisning egner sig ikke til alle AMU-kursister eller til alle AMU-kurser	53
5.7	Flere virksomheder og udbydere ser muligheder i at tilrettelægge AMU som <i>blended learning</i>	54
5.8	Hver fjerde udbyder vurderer, at målgruppen har kendskab til muligheden med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning	55
<hr/>		
6	Erfaringer fra perioden med covid-19	57
6.1	Perioden med covid-19 satte skub i fjernundervisning på AMU	58
6.2	Covid-19-perioden viste, at AMU tilrettelagt som fjernundervisning kan lade sig gøre	59
6.3	AMU-udbydere vil fortsat udbyde kurser som fjernundervisning efter erfaringerne fra covid-19-perioden	59
6.4	Virksomhederne vil fremadrettet efterspørge AMU som fjernundervisning – særligt efter erfaringerne under covid-19-perioden	60
<hr/>		
	Appendiks A – Litteraturliste	63
<hr/>		
	Appendiks B – Data og metode	64
<hr/>		
	Appendiks C – Tabeller, der ikke indgår i rapporten	66
<hr/>		

1 Resumé

I forlængelse af trepartsaftalen om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (2018-2021) fra 2017 blev der igangsat et fireårigt forsøg om, at der kan opnås voksen- og efteruddannelses-godtgørelse (VEU-godtgørelse) i forbindelse med deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) tilrettelagt som mere end 75 % fjernundervisning (Regeringen et al. 2017: 14). Styrelsen for It og Læring (STIL) har ønsket forsøget evalueret af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i perioden 2019-2021 i form af en milepæls-evaluering i 2019 og en afsluttende evaluering af det samlede forsøg i 2021.

Formålet med forsøget med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning er at gøre det mere attraktivt at gennemføre digitale læringsforløb for kursisterne og virksomhederne. Forsøget omfatter alene uddannelser, hvor der er udviklet centrale prøver.

Aktiviteten inden for forsøgets rammer har i de første år (2018 og 2019) været meget begrænset, og det er først i 2020, at der er kommet en nævneværdig aktivitet. Stigningen i aktiviteten skal ses i lyset af covid-19 pandemien og nedlukningen af Danmark i 2020, hvor det i perioder kun var muligt at gennemføre undervisning som fjernundervisning, og hvor der trådte en nødundervisningsbekendtgørelse i kraft i marts 2020 (BUVM, 2020a: BEK nr. 242 af 19.03.2020).

Generelt følger det af nødundervisningsbekendtgørelsen, at ingen bestemmelser i lovgivningen for den pågældende undervisning, institution eller skole er til hinder for at gennemføre nødundervisning efter loven (BUVM, 2020a: BEK nr. 242 af 19.03.2020, § 6). På AMU betyder det blandt andet, at gældende regler på AMU om 25 % tilstedeværelsesundervisning, om at læreren ikke må undervise hjemmefra og om kursisternes tilstedeværelse ophæves (BUVM, 2020b). Kursister kan, ifølge Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM), som udgangspunkt få VEU-godtgørelse til nødundervisning, hvilket gælder både på uddannelser med en centralt godkendt prøve og på uddannelser uden en centralt godkendt prøve (BUVM, 2020b).

Covid-19-pandemien og nødundervisningen på AMU har haft betydning for evalueringen af forsøgsordningen med VEU-godtgørelse i og med, at formålene med forsøgsordningen har kunnet opnås gennem nødundervisningsbekendtgørelsen, og at fjernundervisning i perioden var den eneste mulighed for at gennemføre undervisning på AMU. Dertil kommer, at der blandt AMU-udbydere og virksomheder har været tvivl om, hvorvidt de har udbudt eller deltaget i fjernundervisning som en del af forsøgsordningen eller som en del af nødundervisningen, fordi de to ordninger har mindet meget om hinanden. Disse forhold er vigtige at have for øje, når rapporten læses, og der vil løbende i rapporten blive reflekteret over, hvilken betydning covid-19-pandemien og nødundervisning har haft for forsøgsordningen.

Hovedresultater

Evalueringen af forsøget med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning viser, at forsøget har bidraget til de mål, der var med forsøgsordningen. Evalueringen peger overordnet set på, at fleksibiliteten og tilgængeligheden i AMU styrkes med fjernundervisning, at fjernundervisning kan bidrage til et mere attraktivt efteruddannelsessystem, der kan tilrettelægges og tilpasses virksomhedernes og kursisternes behov, samt at muligheden for VEU-godtgørelse er afgørende for efterspørgslen og aktiviteten på AMU tilrettelagt som fjernundervisning.

Når vi skal vurdere perspektivet med fjernundervisning på AMU, peger resultaterne fra evalueringen på, at der kan være begrænsninger for øget udbredelse af fjernundervisning. Både i 2019 og i 2021 kan det konstateres, at det kun er omkring to ud af fem udbydere, der vurderer, at fjernundervisning i høj grad eller i nogen grad egner sig til de AMU-kurser, de udbyder. Der er desuden store forskelle uddannelsesområderne imellem i forhold til denne andel, hvilket understøtter en antagelse om, at der kan være stor forskel på, hvor attraktivt et tilbud om AMU som fjernundervisning opleves af forskellige grupper af kursister og virksomheder.

Hertil kommer, at der både i 2019 og 2021 er omkring en tredjedel af udbydere, der udbyder AMU som *blended learning*, hvor andelen af fjernundervisning er mindre end 75 %. Det peger på, at udbydere og brugere af AMU-kurserne i et vist omfang foretrækker *blended learning* frem for ren fjernundervisning. Også dette er et vigtigt aspekt at have for øje, når man skal vurdere perspektiverne med hensyn til digitalisering på AMU-området.

Derudover viser evalueringen, at der fortsat er visse barrierer ved AMU tilrettelagt som fjernundervisning – selvom nogle barrierer er blevet mindre – og at der på tværs af efteruddannelsesområderne på AMU er stor forskel på vurderingerne af, om fjernundervisning egner sig til og opleves som attraktivt af målgruppen (virksomheder og kursister). Evalueringen peger samtidig på, at aktiviteten inden for forsøget i starten har været meget begrænset og er steget markant i 2020, hvor Danmark blev lukket ned på grund af covid-19-pandemien, og hvor AMU-udbydere i perioden kun kunne udbyde fjernundervisning.

På baggrund af evalueringen er det samlet set EVA's vurdering, at det vil bidrage til styrket fleksibilitet på AMU, at forsøgsordningen gøres permanent, og at fjernundervisning for nogle virksomheder og kursister vil være et attraktivt supplement til tilstedeværelsesundervisning. Det er også EVA's vurdering, at muligheden for VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning på AMU bidrager til at opfylde VEU-trepartsaftalens mål om en national strategisk indsats for digitalisering af VEU.

Aktiviteten inden for forsøget har primært været i 2020

Aktivitetsanalyser baseret på registerdata fra 2018-2020 viser, at aktiviteten inden for rammerne af forsøget med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning primært har været i 2020. I forsøgets første år (2018) var der ingen aktivitet, mens aktiviteten i 2019 var meget begrænset. Derimod skete der i 2020 en markant stigning i aktiviteten inden for forsøget, hvor antallet af tilmeldinger steg fra 9 til 1.507. I 2020 havde 22 AMU-udbydere aktivitet inden for forsøget, og forsøget omfattede 125 AMU-kurser. Aktivitetsstigningen skal ses i lyset af covid-19-pandemien og nedlukningen af Danmark i 2020, hvor det i perioder kun var muligt at gennemføre fjernundervisning. Aktivitetsstigningen skal desuden ses i lyset af, at der blev indført prøvekrav på AMU pr. 1. januar 2020, og at det først var i starten af 2020, at der var udviklet centrale AMU-prøver til flere af kurserne, hvilket er en forudsætning for deltagelse i forsøget.

Kendskabet til forsøget er steget, men er stadigvæk begrænset

Sammenholder man EVA's spørgeskemaundersøgelser fra 2019 og 2021 ses det, at der er sket en stigning i andelen af AMU-udbydere, der i høj grad eller i nogen grad vurderer, at målgruppen (virksomheder og kursister) har kendskab til muligheden for VEU-godtgørelse i fjernundervisning. Andelen er steget fra 15 % i 2019 til 25 % i 2021. Selvom kendskabet til forsøgsordningen er steget blandt målgruppen, er der således stadigvæk et potentiale i at få kendskabet udbredt til en større del af målgruppen.

Udbydere og virksomheder vurderer, at VEU-godtgørelse er afgørende for efterspørgslen efter AMU som fjernundervisning

Både udbydere og virksomheder vurderer, at muligheden for at kunne få VEU-godtgørelse er afgørende for efterspørgslen efter AMU som fjernundervisning. EVA's spørgeskemaundersøgelse fra 2021 blandt AMU-udbydere viser, at sammenlagt 89 % af respondenterne vurderer, at VEU-godtgørelsen i høj eller nogen grad har været afgørende for at gennemføre AMU tilrettelagt som fjernundervisning. Det samme billede fremgår af EVA's interviewundersøgelse med både udbydere og virksomheder, der viser, at muligheden for at få VEU-godtgørelse er en helt afgørende forudsætning for, at virksomhederne vælger, at deres medarbejdere skal deltage i AMU – og det gælder både AMU generelt og AMU tilrettelagt som fjernundervisning.

Covid-19-perioden har sat skub i fjernundervisning på AMU

Analyser af de kvalitative interviews med AMU-udbydere og virksomhederne peger på, at covid-19-pandemien og nødundervisningen satte skub i fjernundervisningen på AMU. Som følge af covid-19 var der dels flere AMU-udbydere, som begyndte at udbyde kurser tilrettelagt som fjernundervisning, og dels flere virksomheder, som valgte at deltage i fjernundervisning, fordi AMU-kurser var en mulighed for at beskæftige, fastholde eller uddanne medarbejdere i en periode, hvor nogle brancher oplevede manglende arbejde. Dertil kommer, at perioden med covid-19 og nødundervisning gjorde, at udbydere og virksomheder fik erfaringer og kendskab til nye muligheder med fjernundervisning, fordi de var tvunget til at anvende eller deltage i fjernundervisning.

Fjernundervisning øger ifølge virksomheder og udbydere fleksibiliteten i AMU

AMU-udbydere og virksomhederne vurderer, at fjernundervisning og særligt asynkron fjernundervisning bidrager til mere fleksibilitet i AMU-systemet. Fjernundervisning opleves som mere fleksibel, fordi kurserne kan tilrettelægges, så det passer bedre sammen med drift og vagtplaner på arbejdspladserne. Derudover oplever virksomhederne, at udbuddet af kurser reelt bliver større ved fjernundervisning, idet de får mulighed for at vælge kurser blandt AMU-udbydere i hele landet. Herved bliver det nemmere for virksomhederne at finde kurser, som passer til deres behov.

Derudover peger nogle AMU-udbydere på, at fjernundervisning kan tiltrække nye målgrupper (virksomheder og kursister) og brancher, som ikke tidligere har gjort brug af AMU. Et perspektiv blandt disse AMU-udbydere er, at i og med at fjernundervisning opleves som mere fleksibel for virksomhederne, så tiltrækker fjernundervisning også virksomheder, som tidligere har fravalgt AMU, fordi de har haft en forståelse af AMU-systemet som værende for rigtigt.

Massive barrierer for AMU som fjernundervisning

Evalueringen viser, at der fortsat er en række massive barrierer for brugen af AMU som fjernundervisning. Både AMU-udbydere og virksomhederne vurderer således, at de største barrierer handler om det praktiske indhold i undervisningen, og at målgruppen (kursister og virksomheder) for AMU foretrækker tilstedeværelsesundervisning. Op imod ni ud af ti respondenter peger på disse to barrierer som de vigtigste. Men der er også mange udbydere, der peger på kursisternes svage digitale kompetencer, og at kursisterne mangler it-udstyr.

Samtidig viser resultaterne fra spørgeskemaundersøgelserne blandt AMU-udbydere dog, at udbydere oplever, at nogle barrierer for AMU tilrettelagt som fjernundervisning er blevet mindre i 2021 sammenlignet med vurderingerne i 2019. Barrierer, der er blevet mindre, er it-teknik hos AMU-udbydere, udvikling af prøver, kompetencer hos underviserne, administrative udfordringer, uklare eller uhensigtsmæssige regler samt manglende og utilstrækkeligt digitalt materiale.

Samlet set peger begge spørgeskemaundersøgelser fra hhv. 2019 og 2021 på, at barrierer for fjernundervisning i højere grad handler om indholdet i AMU-kurserne og målgruppens manglende interesse for fjernundervisning frem for forhold, der handler om AMU-udbydernes kapacitet med hensyn til it-teknik og underviserkompetencer. Der er dog store forskelle, hvad dette angår, på tværs af de forskellige efteruddannelsesområder.

To ud af fem udbydere vurderer, at fjernundervisning egner sig til deres AMU-kurser

Forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning har til formål at gøre det mere attraktivt at deltage i fjernundervisning på AMU. Et grundlæggende spørgsmål er derfor, hvorvidt uddannelsesrepræsentanterne blandt AMU-udbydere i det hele taget vurderer, at fjernundervisning egner sig til de kurser, de udbyder, VEU-godtgørelse eller ej. Og her viser en sammenligning af data fra spørgeskemaundersøgelserne i 2019 og 2021, at der er sket et fald i andelen af respondenter, der vurderer, at fjernundervisning egner sig til deres kurser. I 2019 var det således 42 %, der vurderede dette i høj eller nogen grad, mens det er 36 % i 2021. Faldet er dog ikke statistisk signifikant.

Selvom forskellen ikke er signifikant er det bemærkelsesværdigt, at covid-19-pandemien og nødundervisningen ikke har ført til, at flere vurderer, at deres kurser egner sig til fjernundervisning i takt med, at flere har gjort sig erfaringer med fjernundervisningen. Resultatet kan være et udtryk for, at nogle AMU-udbydere i perioden har erkendt, at det kan være svært for kursisterne at tilegne sig de ofte meget praktiske læringsmål inden for rammen af fjernundervisning. Inden for de forskellige efteruddannelsesområder er der dog store forskelle, hvor respondenterne inden for HAKL og EPOS¹ i *højere grad* vurderer, at kurserne egner sig til fjernundervisning, mens respondenterne inden for BAI, KHRU, MJE, SVEJS og TUR² i *mindre grad* vurderer, at deres kurser egner sig til fjernundervisning.

1 Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) og Pædagogisk område og social- og sundhedsområdet (EPOS).

2 Bygge/anlæg og industri (BAI), Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHRU), Mejeri og jordbrug (MJE), Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) og Transporterhvervene (TUR).

Udbyderne har fokus på at dokumentere kursisternes læringsaktivitet og læringsudbytte

Evalueringen viser, at udbyderne har fokus på at dokumentere såvel kursisternes læringsaktivitet som kursisternes læringsudbytte. Hvor det sidste primært sker i forbindelse med de afsluttende prøver, er der forskellige tiltag, der hjælper med det første. EVA's spørgeskemaundersøgelse fra 2021 blandt AMU-udbydere viser, at sammenlagt 95 % af respondenterne vurderer, at de i høj eller nogen grad har iværksat tiltag for at sikre, at kursisternes deltagelse stemmer overens med uddannelsens samlede fastsatte varighed, når undervisningen foregår som fjernundervisning.

Interviewundersøgelsen tegner samme billede med hensyn til, at udbyderne er opmærksomme på, at de skal kunne dokumentere kursisternes læringsaktivitet og læringsudbytte på AMU som fjernundervisning. Læringsaktiviteten dokumenteres eksempelvis ved hjælp af læringsplatforme, kursistpræsentationer og opgavebesvarelser. Flere udbydere påpeger dog, at deres nuværende dokumentationspraksis ikke garderer mod, at kursisterne kan snyde. I interviewene med virksomhedsrepræsentanterne fremgår det, at virksomhederne oplever udbydernes fokus på at dokumentere kursisternes læringsaktivitet forskelligt. Nogle virksomhedsrepræsentanter fortæller, at de har oplevet, at udbyderne har haft et større fokus på opgavebesvarelser frem for på tidsregistrering, mens andre virksomheder har erfaret, at udbyderne har haft et udpræget fokus på tidsregistrering frem for på opgavebesvarelser.

Målgruppen efterspørger mere fjernundervisning end tidligere – særligt efter erfaringer fra perioden med covid-19

Spørgeskemaundersøgelserne viser, at målgruppen (virksomheder og kursister), ifølge AMU-udbyderne, i højere grad efterspørger fjernundervisning på AMU i 2021 sammenlignet med i 2019. Hver fjerde respondent (26 %) vurderer i 2021, at målgruppen i høj grad eller i nogen grad efterspørger AMU som fjernundervisning, mens det var halvt så mange i 2019 (13 %).

Samme billede tegner sig i interviewundersøgelsen, der peger på, at virksomhederne fremadrettet i højere grad vil efterspørge AMU tilrettelagt som fjernundervisning på baggrund af erfaringerne fra covid-19-pandemien. Blandt de interviewede virksomheder er der dog forskel på vurderingerne af, i hvilken grad de vil efterspørge fjernundervisning. Enkelte af de interviewede virksomheder foretrækker tilstedeværelsesundervisning frem for fjernundervisning og vil trods gode og positive erfaring i perioden ikke efterspørge fjernundervisning fremadrettet, mens andre virksomheder foretrækker 100 % fjernundervisning og andre igen *blended learning*. Ifølge AMU-udbyderne og virksomhederne er der også forskel på kursisternes efterspørgsel efter fjernundervisning og om fjernundervisning vurderes at egne sig til alle kurser og kursister i AMU-målgruppen. Ikke alle kurser er eksempelvis vant til at sidde foran en computer eller bruge digitale platforme. Dette kan gøre det udfordrende og mindre egnet for dem at gennemføre AMU som fjernundervisning.

AMU-udbyderne vil fortsat udbyde kurser som fjernundervisning efter erfaringerne fra covid-19-perioden

På tværs af interviewene med AMU-udbyderne fremgår det, at udbyderne fortsat vil udbyde AMU-kurser tilrettelagt som fjernundervisning efter deres erfaringer under covid-19-pandemien. Det er dog forskelligt i hvilken grad og hvor mange kurser, de enkelte udbydere forestiller sig, at de vil udbyde som fjernundervisning fremadrettet. Dertil kommer, at flere udbydere ser en mulighed i at udbyde AMU-kurser tilrettelagt som *blended learning* fremadrettet.

Om datagrundlaget

Rapportens analyser og resultater bygger på registerdata, surveydata og kvalitative data. Aktivitetsanalysen trækker på registerdata fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) om aktiviteten inden for forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning. Derudover er der indsamlet surveydata i EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt AMU-udbydere i 2019 og 2021, hvor alle AMU-udbydere er blevet bedt om at udpege repræsentanter for hvert af de efteruddannelsesområder, hvor de udbyder AMU som fjernundervisning. Spørgeskemaundersøgelsen i rapporten er baseret på 168 besvarelser fra 62 udbydere i 2021 og 173 besvarelser fra 66 udbydere i 2019.

Evalueringsens kvalitative datagrundlag består af 22 Skype-interviews med hhv. 11 AMU-udbydere og 11 virksomheder, som har været en del af forsøgsordningen, og som har erfaring med AMU tilrettelagt som fjernundervisning. AMU-udbyderne er udvalgt på baggrund af registerdata, hvor de 11 udbydere, som har haft mest aktivitet inden for forsøgsordningen, er blevet interviewet. Virksomhederne er rekrutteret på baggrund af oplysninger fra AMU-udbyderne.

2 Indledning

Som led i trepartsaftalen om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (2018-2021) fra 2017 etableredes der et fireårigt forsøg om, at der kan opnås VEU-godtgørelse i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) som hel eller delvis fjernundervisning (75-100 % ikke-tilstedeværelsesundervisning). Forsøget omfatter alene uddannelser, hvor der er udviklet centrale prøver.

Formålet med forsøget er at gøre det mere attraktivt at gennemføre digitale læringsforløb for kursister og virksomhederne. Forsøget løber i perioden 2018-2021. Styrelsen for It og Læring (STIL) har ønsket forsøget evalueret i perioden 2019-2021. Evalueringen består af en milepælsevaluering i 2019 (EVA, 2019a) og denne afsluttende evaluering af det samlede forsøg (2021).

Aktiviteten inden for forsøgets rammer har i de først år (2018 og 2019) været meget begrænset, og det er først i 2020, at der er kommet en nævneværdig aktivitet. Stigningen i aktiviteten skal ses i lyset af covid-19-pandemien og nedlukningen af Danmark i 2020, hvor det i perioder dels ikke var muligt at gennemføre fysisk tilstedeværelsesundervisning, og hvor al undervisning, der ikke blev aflyst eller udskudt, blev gennemført som fjernundervisning, og dels at der i perioden er trådt en nødundervisningsbekendtgørelse i kraft (BUVM, 2020a: BEK nr. 242 af 19.03.2020). Aktivitetsstigningen skal derudover ses i lyset af, at der blev indført prøvekrav på AMU pr. 1. januar 2020, og at det først var i starten af 2020, at der var udviklet centrale AMU-prøver til flere af kurserne, hvilket er en forudsætning for deltagelse i forsøget.

Generelt følger det af nødundervisningsbekendtgørelsen, at ingen bestemmelser i lovgivningen for den pågældende undervisning, institution eller skole er til hinder for at gennemføre nødundervisning efter loven (BUVM, 2020a: BEK nr. 242 af 19.03.2020, § 6). På AMU betyder det blandt andet, at gældende regler på AMU om 25 % tilstedeværelsesundervisning, om at læreren ikke må undervise hjemmefra og om kursisternes tilstedeværelse ophæves (BUVM, 2020b). Nødundervisning som følge af covid-19-pandemien må tilrettelægges som fuld fjernundervisning, og både som synkron og asynkron fjernundervisning eller en kombination. Der stilles i nødundervisningen ikke krav til fremmødere registrering, men derimod krav om aktiv deltagelse. Yderligere kan kursister, ifølge BUVM, som udgangspunkt få VEU-godtgørelse til nødundervisning, hvilket gælder både på uddannelser med en centralt godkendt prøve og på uddannelser uden en centralt godkendt prøve (BUVM, 2020b).

Med nødundervisningen, der trådte i kraft i marts 2020, blev det muligt for AMU-udbydere – uden at være en del af forsøgsordningen – at udbyde AMU-kurser med op til fuld fjernundervisning, samtidig med at kursisterne kunne få VEU-godtgørelse, og kravene var mindre i nødundervisningen sammenlignet med forsøgsordningen.

Covid-19-pandemien og nødundervisningen på AMU har betydning for evalueringen af forsøgsordningen i og med, at formålene med forsøgsordningen kan opnås gennem nødundervisningsbekendtgørelsen. Dertil kommer, at der blandt AMU-udbydere og virksomheder har været tvivl om,

Indledning

hvorvidt de har udbudt eller deltaget i fjernundervisning som en del af forsøgsordningen eller som en del af nødundervisningen, fordi de to ordninger har mindet meget om hinanden. Disse forhold er vigtige at have for øje, når rapporten læses, og der vil løbende i rapporten blive reflekteret over, hvilken betydning covid-19-pandemien og nødundervisningen har haft for forsøgsordningen.

Ud over denne opgave løser EVA også en række andre opgaver for Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM), der vedrører udvalgte initiativer i forlængelse af trepartsaftalen om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (2018-2021) fra 2017, og som helt eller delvist handler om AMU:

- *Evaluering af opsøgende arbejde* (for STUK)
- *AMU-udbydernes vurdering af VEU-trepartsaftalen fra 2017 med særligt henblik på aftalepunkter om AMU* (for STUK)
- *Undersøgelse af virksomhedernes brug og vurderinger af AMU* (for STUK).

På baggrund af de forskellige delopgaver udarbejdes en rapport, der sammenfatter hovedresultater af de analyser og evalueringer, EVA har foretaget med hensyn til VEU-trepartsaftalen fra 2017.

Fjernundervisning

Fjernundervisning er tilrettelagt med en fysisk distance mellem underviser og kursist. Fjernundervisning foregår ofte, men ikke altid, som virtuel undervisning.

I denne evaluering bruges fjernundervisning som undervisning, der er foregået virtuelt. Virtuel forstås i dag typisk i betydningen ”computermedieret”. Det kan dreje sig om alt fra beskeder om analoge opgaver givet på en digital platform til virtuelle underviseroplæg. Fjernundervisning kan både foregå synkront og asynkront:

Asynkron betegner den fjernundervisning, hvor undervisere og kursister er til stede på forskellige tidspunkter, mens *synkron* betegner den fjernundervisning, hvor undervisere og kursister er digitalt til stede samtidig.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2021

2.1 Hovedresultaterne fra milepælsrapporten 2019

Som en del af evalueringen af forsøget med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning udarbejdede EVA i 2019 en milepælsrapport, der havde til formål at gøre status på forsøgsordningen (EVA, 2019a). Resultaterne fra milepælsrapporten var baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt AMU-udbydere i 2019.

Hovedresultater fra milepælsrapporten:

- **Endnu ingen aktivitet som led i forsøget.** Per ultimo marts 2019 blev der i spørgeskemaundersøgelsen ikke identificeret nogen AMU-udbydere, der havde gennemført kurser under forsøget. Mulige forklaringer på dette kan være, at der på tidspunktet ikke var udviklet centralt fastsatte prøver, eller at der manglede kendskab til forsøgsordningen.
- **Meget begrænset erfaring med AMU som fjernundervisning.** Spørgeskemaundersøgelsen viste, at der i alt var udbudt 16 AMU-kurser med 75-100 % fjernundervisning i perioden. Alle 16 AMU-kurser var udbudt inden for efteruddannelsesområderne HAKL eller BAI.
- **Begrænset interesse for AMU som mere end 75 % fjernundervisning.** Udbydere i spørgeskemaundersøgelsen vurderede, at målgruppen (virksomheder og kursister) finder muligheden for fjernundervisning attraktiv, men i mindre grad efterspørger AMU, hvor mere end 75 % af undervisningen foregår som fjernundervisning. Der var dog store forskelle på tværs af de forskellige efteruddannelsesområder.
- **Store barrierer for AMU som fjernundervisning.** Udbydere pegede på en række barrierer, der har betydning i forhold til at gennemføre AMU-forløb som mere end 75 % fjernundervisning. Udbydere pegede især på, at dele af AMU-forløbene forudsætter tilstedeværelse, fx på grund af praktisk indhold i kurserne. De tre andre barrierer, som flest udbydere pegede på, var, at virksomhederne og/eller kursisterne foretrækker tilstedeværelsesundervisning, at der er uklare eller uhenigtsmæssige regler (fx om krav til dokumentation af kursisternes deltagelse), og at der er manglende færdigheder og kompetencer hos kursisterne.
- **Potentiale for større udbredelse af AMU som fjernundervisning.** Samlet set pegede undersøgelsen på, at der både var en begrænset efterspørgsel efter AMU som fjernundervisning og et begrænset kendskab til forsøget. Hertil kom, at flertallet af respondenterne kun i lav grad eller slet ikke fandt muligheden for AMU som fjernundervisning attraktiv.

2.2 Formål

Evalueringen har til formål at undersøge, om forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning har levet op til sit mål om, at gøre det mere attraktivt at deltage i fjernundervisning på AMU, samt undersøge i hvilken grad og hvordan forsøget er blevet anvendt. Formålet med evalueringen er således at indsamle viden om:

- Forsøgets omfang, herunder institutionernes udbud af AMU og anden efteruddannelse tilrettelagt som fjernundervisning
- AMU-udbydernes praksis i forvaltning af forsøgets dispensation
- AMU-udbydernes og virksomhedernes vurderinger af muligheder og barrierer i forhold til at udbyde og gennemføre AMU som fjernundervisning

- Virksomheders erfaringer med deltagelse i undervisning tilrettelagt som fjernundervisning som led i forsøget, samt hvilken betydning VEU-godtgørelsen har haft for virksomhedernes brug af kurser med mere end 75% fjernundervisning
- Hvordan erfaringer fra covid-19-pandemien med fjernundervisning og/eller nødundervisning forventes at påvirke det fremtidige udbud af AMU tilrettelagt som fjernundervisning.

Forsøg med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i AMU

Som led i Trepartsaftalen om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse fra 2017 har ministeriet igangsat et forsøg, som skal gøre det mere attraktivt at deltage i fjernundervisning på AMU.

Tilgængeligheden i AMU skal styrkes, og det skal være mere attraktivt at deltage i efteruddannelse, der er tilrettelagt efter og tilpasset kursisternes og virksomheders behov. Derfor har ministeriet igangsat et forsøg, hvor der gives dispensation til, at virksomheder og deltagere i arbejdsmarkedsuddannelse kan få VEU-godtgørelse ved fuld fjernundervisning i AMU. Forsøgsordningen gælder fra 1. september 2018 og frem til udgangen af 2021.

Dispensationen vil gælde alle arbejdsmarkedsuddannelser, der gennemføres som over 75 % fjernundervisning. Dispensationen gælder dog kun ved afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser, hvortil der er udviklet en centralt godkendt prøve (BUVM, 2020c).

Uddrag af Trepartsaftalen fra 2017:

Aftalepunkt 44. Det skal gøres mere attraktivt at gennemføre digitale læringsforløb. Dette skal ske ved, at der etableres en fireårig forsøgsordning, hvor der kan opnås VEU-godtgørelse, også når undervisningen afholdes som ikke-tilstedeværelsesundervisning (Regeringen et al. 2017: 14).

2.3 Evalueringsdesign

Samlet set består evalueringen består af fire typer undersøgelser, som alle indgår i denne slutevaluering.

1. Forundersøgelse
2. Registerdataundersøgelse
3. Spørgeskemaundersøgelse
4. Interviewundersøgelse.

2.3.1 Forundersøgelse

Forud for spørgeskemaundersøgelsen i 2019 gennemførte EVA en forundersøgelse med henblik på at kvalificere spørgsmål og svarkategorier i spørgeskemaundersøgelsen. Forundersøgelsen bestod af tre eksplorative telefoninterviews med repræsentanter fra AMU-udbydere. Dette var med henblik

på at afdække oplevede muligheder og barrierer med hensyn til at udbyde AMU som op til fuld fjernundervisning samt afdække de overvejelser og forberedelser, ansatte på institutionerne gjorde sig med hensyn til at indgå i forsøget.

Informanterne blev udvalgt blandt AMU-udbydere, som havde erfaring med AMU tilrettelagt som hel eller delvis fjernundervisning, og som derfor kunne bidrage med relevante perspektiver til at udarbejde spørgeskemaer og spørgeguides. I udvælgelsen af informanter uden for forsøget var der særligt fokus på informanter, der i undersøgelsen om digitalisering af VEU (EVA, 2019b) tilkendegav, at de havde gjort sig erfaringer med AMU gennemført som fjernundervisning eller *blended learning*.

2.3.2 Registerdataundersøgelse

Registerdataundersøgelsen har haft til formål at belyse omfanget af AMU-aktivitet, der er omfattet af forsøget med henblik på at belyse:

- Udviklingen i aktiviteten fra 2018 til 2020
- Hvor mange AMU-udbydere, der afvikler kurser inden for forsøget
- Hvor mange kurser, der afvikles som fjernundervisning som led i forsøget.

Registerdataundersøgelsen dækker aktiviteten i 2018, 2019 og 2020 for at kunne belyse udviklingen i aktiviteten, herunder i forhold til fordelingen på kurser og AMU-udbydere. Aktivitetsdata er opgørelser fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB), der leveres af Styrelsen for IT og Læring (STIL) og er specificeret med hensyn til kursusnummer, AMU-udbydere og tidsrum. Denne rapport tager udgangspunkt i et registerdataudtræk, som er opdateret pr. primo januar 2021.

2.3.3 Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen har haft til formål at afdække:

- Udbud: Hvilke typer af arbejdsmarkedsuddannelser, der udbydes som op til fuld fjernundervisning på institutionerne.
- Praksis: Hvordan fjernundervisning afholdes, og hvordan dispositionen forvaltes som led i forsøget på institutionerne.
- Muligheder og barrierer: Hvordan muligheder og barrierer for at udbyde og tilrettelægge op til fuld fjernundervisning opleves af udbyderne, herunder også udbydere, der ikke har deltaget i forsøget.

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført to gange: første gang i foråret 2019 og anden gang i starten af 2021. Spørgeskemaundersøgelsen er gentaget for at kunne belyse, om der sker en udvikling/ændring i løbet af projektperioden i takt med, at udbydere og virksomheder har gjort sig erfaringer med muligheden for at modtage VEU-godtgørelse ved AMU gennemført som mere end 75 % fjernundervisning. I rapporten sammenholdes resultater fra 2019 med resultaterne fra 2021. Det skal bemærkes, at datagrundlaget for de to runder ikke er ens med hensyn til fordelingen på efteruddannelsesområder. Datagrundlaget er dog repræsentativt med hensyn til populationen i begge år, og der er ikke systematiske bortfald af bestemte efteruddannelsesområder. Da fordelingerne på efteruddannelsesområderne varierer i datagrundlaget for 2019 og for 2021 er besvarelsene vægtet

i forhold til populationen og efteruddannelsesområderne, når resultaterne for begge år sammenlignes. Dermed sikrer vi, at forskellene mellem årene ikke er drevet af forskelle mellem efteruddannelsesområderne, men beskriver udviklingen bedst muligt.

I 2019 havde ingen af respondenterne haft aktivitet inden for forsøgets rammer, og spørgeskemaundersøgelsen fra 2019 bidrager derfor primært med data om udbud uden for forsøgets rammer samt muligheder og barrierer, mens der i 2020 har været aktivitet inden for rammen af forsøget, og spørgeskemaundersøgelsen i 2021 dækker dermed udbuddet af fjernundervisning på AMU med særligt henblik på aktivitet inden for forsøgets rammer, praksis inden for rammen af forsøget samt muligheder og barrierer.

Som tillæg til spørgeskemaundersøgelsen i 2021 er AMU-udbydere blevet bedt om at vurdere, i hvilken grad efterspørgslen efter AMU (som helhed og som fjernundervisning) er blevet påvirket i perioden efter marts 2020, hvor covid-19-pandemien medførte en større nedlukning af arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner.

Målgruppen for spørgeskemaundersøgelsen er alle udbydere af AMU, som er blevet bedt om at udpege repræsentanter for institutionen på efteruddannelsesområdeniveau. Nogle spørgsmål er rettet mod hele populationen med henblik på at få overblik over det samlede udbud af AMU som hel eller delvis fjernundervisning og for at få vurdering af barrierer fra repræsentanter, som både deltager og ikke deltager i forsøget. Andre spørgsmål i spørgeskemaundersøgelsen forudsætter gennemført aktivitet inden for rammerne af forsøget. Disse giver viden om forsøgets betydning for oprettelse af hold og gennemførelse af undervisning, samt udbydernes praksis i forhold til dokumentation af fjernundervisning.

Vi har styrket validiteten i besvarelserne ved i stedet for at spørge repræsentanter på institutionsniveau at spørge repræsentanter for de enkelte uddannelser på de enkelte institutioner for på den måde at få respondenter med tættere kendskab til tilrettelæggelsen af de enkelte uddannelses tilbud og til målgruppen til at besvare spørgeskemaet. Dette har så også udvidet populationen tilsvarende.

For at få en høj svarprocent og validitet i spørgeskemaresultaterne har vi desuden udarbejdet et relativt kort og fokuseret spørgeskema. Spørgeskemaet fokuserer på følgende temaer:

- Omfanget af AMU, der udbydes inden for forsøgets rammer
- Forsøgets betydning for oprettelse af hold og gennemførelse af undervisning
- Dokumentation af fjernundervisning med hensyn til varighed
- Afdækning af muligheder og barrierer for at udvide udbuddet af AMU som mere end 75 % fjernundervisning
- Virksomhedernes efterspørgsel efter fjernundervisning og AMU-udbydernes vurderinger af, hvor attraktivt fjernundervisningstilbuddet fremstår for målgruppen (virksomheder og kursister).

Når vi i rapporten analyserer forskelle i vurderingerne blandt de forskellige efteruddannelsesområder, fremhæver vi som udgangspunkt kun forskelle, der er statistisk signifikante. Det er dog vigtigt at være påpasselig i tolkninger på baggrund af de observerede forskelle mellem de forskellige efteruddannelsesområder. De observerede forskelle (og beregningerne af statistisk signifikans) skal vurderes i lyset af, at vi beskæftiger os med relativt få besvarelser fra en lille population. Dette gør alt andet lige, at resultaterne er forbundet med en stor statistisk usikkerhed, selv når man forsøger

at korrigere herfor. Når der i rapporten henvises til ”statistisk signifikante forskelle”, er dette baseret på en gængs konvention om et 5 %-signifikansniveau. I praksis betyder dette, at forskelle, der umiddelbart kan virke store, fx en forskel fra 35 % til 50 % af udbydere, ikke behøver at være statistisk signifikant, fordi de to procenttal skal ses i forhold til størrelsen på de delpopulationer, der indgår i spørgeskemaet. I beregningen af konfidensintervallet for de forskellige andele, er der anvendt en korrektionsfaktor (*Finite Population Correction Factor (FPC)*), der bruges til at justere variansestimater for den estimerede andel, når man har gennemført et spørgeskema, hvori en stor andel af den samlede population indgår i spørgeskemaet.

Spørgeskemaundersøgelse i 2021

Forud for udsendelsen af spørgeskemaet i 2021 er alle 79 AMU-udbydere, der har haft AMU-aktivitet i 2019, blevet bedt om at identificere respondenter for hvert af de efteruddannelsesområder, hvor institutionen udbyder AMU.

Analyserne i rapporten fra spørgeskemaet i 2021 er baseret på i alt 168 besvarelser fordelt på 62 udbydere, svarende til en svarprocent på 49 % i forhold til populationen.

Tabel 2.1 viser fordelingen af besvarelser, identificerede respondenter (indberetninger) og populationen fordelt på 13 efteruddannelsesområder, inklusiv det tværfaglige område for 2021.

TABEL 2.1

Oversigt over fordelingen af besvarelser, indberetninger og population (2021)

	Antal besvarelser	Antal indberetninger	Antal population	Svarprocent (i forhold til indberetning)	Svarprocent (i forhold til population)
Institutionsniveau	62	71	79	87 %	78 %
Efteruddannelsesområdeniveau					
Bygge/anlæg og industri (BAI)	18	23	33	78 %	55 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL)	28	32	43	88 %	65 %
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IM)	19	25	40	76 %	48 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHUR)	16	17	27	94 %	59 %
Mejeri og jordbrug (MJE)	9	15	27	60 %	33 %
Metalindustrien (MI)	12	17	31	71 %	39 %
Pædagogisk område og social- og sundhedsområdet (EPOS)	11	14	20	79 %	55 %
Serviceerhvervene (SUS)	13	15	24	87 %	54 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS)	10	15	28	67 %	36 %
Tekniske installationer og energi (ETIE)	5	9	22	56 %	23 %

	Antal besvarelser	Antal indberetninger	Antal population	Svarprocent (i forhold til indberetning)	Svarprocent (i forhold til population)
Transporterhvervene (TUR)	22	25	40	88 %	63 %
Træets uddannelser (TE)	0	1	3	0 %	0 %
Tværfaglige område (TVÆR)	2	2	2	100 %	100 %
Total	165	210	340	79 %	49 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Der er yderligere foretaget analyser af repræsentativitet i forhold til fordelingen af efteruddannelsesudvalg i sample og population, som viser, at fordelingen er nogenlunde ens, og at fordelingen ikke giver anledning til vægtning. Se appendiks B for oversigt over bortfald og repræsentativitet.

Spørgeskemaundersøgelse i 2019

Forud for udsendelsen af spørgeskemaet i 2019 blev alle 79 AMU-udbydere, der har haft AMU-aktivitet i 2017 og 2018, kontaktet med henblik på indberetning af kontaktpersoner på en repræsentant for hvert efteruddannelsesområde, som institutionen udbyder.

Analyserne i rapporten fra spørgeskemaet i 2019 er baseret på svar fra i alt 173 repræsentanter fordelt på 66 udbydere, svarende til en svarprocent på 53 % i forhold til populationen.

Tabel 2.2 viser fordelingen af besvarelser, identificerede respondenter (indberetninger) og populationen fordelt på 13 efteruddannelsesområder, inklusiv det tværfaglige område for 2019.

TABEL 2.2

Oversigt over fordelingen af besvarelser, indberetninger og population (2019)

	Antal besvarelser	Antal indberetninger	Antal population	Svarprocent (i forhold til indberetning)	Svarprocent (i forhold til population)
Institutionsniveau	66	70	79	94 %	84 %
Efteruddannelsesområdeniveau					
Bygge/anlæg og industri (BAI)	14	18	36	78 %	39 %
Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse (HAKL)	35	35	45	100 %	78 %
Industriens Fællesudvalg (IF)	19	22	35	86 %	54 %
Køkken-Hotel-Restaurant-Bager-Konditor-Kødbranchen (KHUR)	15	16	27	94 %	56 %
Mejeri- og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg (MJE)	13	14	23	93 %	57 %
Metalindustriens Uddannelsesudvalg (MI)	10	14	27	71 %	37 %

	Antal besvarelser	Antal indberetninger	Antal population	Svarprocent (i forhold til indberetning)	Svarprocent (i forhold til population)
Pædagogiske Område og Social- og Sundhedsområdet (EPOS)	14	15	19	93 %	74 %
Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg (SUS)	8	9	28	89 %	29 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS)	9	12	25	75 %	36 %
Tekniske Installationer og Energi (ETIE)	4	7	22	57 %	18 %
Transporterhvervets Uddannelser (TUR)	19	21	33	90 %	58 %
Træets Efteruddannelser* (TE)	3	5	3	60 %	100 %
Tværfaglige område* (TVÆR)	10	11	4	91 %	250 %
Total	173	199	327	87 %	53 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: "Træets Efteruddannelser" og "Tværfaglige område" er markeret med *, da der inden for disse to områder er flere repræsentanter i udsendelsesgrundlaget, som er dannet på baggrund af institutionernes indberetninger, end i populationen, som er dannet på baggrund af registerudtræk over efteruddannelsesområder, hvor der har været AMU-aktivitet i 2018.

For yderligere metoderedegørelse for spørgeskemaundersøgelsen fra 2019 henvises til milepælsrapporten fra 2019 (EVA, 2019a).

2.3.4 Interviewundersøgelse

Interviewundersøgelsen har skullet belyse udvalgte AMU-udbyderes og virksomheders erfaringer med fjernundervisning som led i forsøget, herunder udbydernes praksis for afholdelse af fjernundervisning og forvaltning af dispensation, udbyderne og virksomhedernes vurderinger af muligheder og barrierer ved AMU tilrettelagt som fjernundervisning samt deres vurderinger af, hvilken betydning muligheden for VEU-godtgørelse har.

Interviewundersøgelsen har desuden belyst AMU-udbydernes og virksomheders erfaringer med, hvordan fjernundervisning og nødundervisningen under covid-19-pandemien forventes at påvirke det fremtidige udbud af AMU tilrettelagt som fjernundervisning.

Interviewundersøgelsen er gennemført i starten af 2021 og omfatter 22 Skype-interview:

- Interview med 11 AMU-udbydere
- Interview med 11 virksomheder.

De interviewede AMU-udbydere og virksomheder har været en del af forsøgsordningen og har erfaring med AMU tilrettelagt som fjernundervisning. AMU-udbyderne er udvalgt på baggrund af registerdata fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB), hvor de 11 udbydere, som har haft mest aktivitet inden for forsøgsordningen, er blevet interviewet. Virksomhederne er rekrutteret på baggrund af oplysninger fra AMU-udbyderne.

Interviewene er gennemført som semistrukturerede Skype-interview af ca. 30 minutters varighed. Interviewene er bygget op om temaerne fra spørgeskemaundersøgelsen med henblik på at kunne uddybe og nuancere resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen.

2.4 Bemanding

- Chefkonsulent Michael Andersen (projektleder)
- Konsulent Maria Thiemer
- Konsulent Emilie Schram
- Konsulent Yakup Bas
- Juniorkonsulent August Hammer Berthelsen.

3 Udbud af og deltagelse i AMU som fjernundervisning som led i forsøget

Forsøgsordningen med VEU-godtgørelse har til formål at gøre det mere attraktivt at deltage i AMU som fjernundervisning. Evalueringen belyser derfor omfanget af forsøget med VEU-godtgørelse på AMU ved op til fuld fjernundervisning, samt institutionernes udbud af AMU og anden efteruddannelse tilrettelagt som fjernundervisning uden for forsøgets rammer.

I kapitlet gennemgår vi, hvordan aktiviteten har været i perioden under forsøgsordningen baseret på registerdata, hvordan der er sket en udvikling i udbuddet af VEU som fjernundervisning, samt hvordan de forskellige udbud af VEU som fjernundervisning er tilrettelagt.

Kapitlet viser, at aktiviteten inden for rammen af forsøget primært har været i 2020, hvor antallet af tilmeldinger steg fra 9 i 2019 til 1.507 i 2020. I 2020 havde desuden 22 AMU-udbydere aktivitet inden for forsøget, og forsøget omfattede 125 AMU-kurser. Aktivitetsstigningen skal ses i lyset af covid-19-pandemien og nedlukningen af Danmark i 2020, hvor det i perioder kun var muligt at gennemføre fjernundervisning, og i lyset af, at det først var i starten af 2020, at der var udviklet centrale AMU-prøver til flere af kurserne, hvilket er en forudsætning for deltagelse inden for rammerne af forsøget.

Kapitlet viser desuden, at udbuddet af VEU (herunder AMU uden for forsøget og IDV) tilrettelagt som fjernundervisning er steget fra 2019 til 2021, hvor 57 % af respondenterne i 2021 svarede, at de udbyder VEU som hel eller delvis fjernundervisning, mens det i 2019 var 19 %.

Kapitlet bygger på registerdata, EVA's spørgeskemaundersøgelser fra hhv. 2019 og 2021, samt kvalitative interviews med AMU-udbydere og virksomheder. De kvantitative resultater fra spørgeskemaundersøgelserne blandt AMU-udbydere er baseret på svar fra alle uddannelsesrepræsentanterne for at undersøge AMU-udbydernes udbud af fjernundervisning inden for forsøgets ramme og udbud af VEU som fjernundervisning (herunder AMU uden for forsøgets rammer og IDV).

3.1 Aktiviteten inden for rammen af forsøget har primært været i 2020

Aktiviteten inden for rammen af forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning har primært været i 2020. Af tabel 3.1 ses antallet af tilmeldinger, AMU-udbydere og kurser inden for forsøgets ramme. Tabellen viser, at der i det første år af forsøgsordningen (2018) ingen aktivitet var, mens aktiviteten i 2019 var meget lav med 9 tilmeldinger, 6 AMU-udbydere og 7 kurser.

Derimod skete der i 2020 en markant stigning i aktiviteten inden for forsøget, hvor antallet af tilmeldinger steg til 1.507. 22 AMU-udbydere havde aktivitet, og forsøget omfattede 125 AMU-kurser. At

aktiviteten er steget markant i 2020 skal ses i lyset af covid-19-pandemien og nedlukningen af Danmark i 2020, hvor det i perioder ikke var muligt at gennemføre fysisk tilstedeværelsesundervisning, men hvor al undervisning, der ikke blev aflyst eller udskudt, blev gennemført som fjernundervisning. I kapitel 6 belyser vi AMU-udbydere og virksomhedernes erfaringer med fjernundervisning fra perioden med covid-19, samt hvordan fjernundervisning og nødundervisningen under covid-19-pandemien forventes at påvirke det fremtidige udbud af AMU tilrettelagt som fjernundervisning. Aktivitetsstigningen i 2020 skal derudover ses i lyset af der blev indført prøvekrav på AMU pr. 1. januar 2020, og at det først var i starten af 2020, at der var udviklet centrale AMU-prøver til flere af kurserne, hvilket er en forudsætning for deltagelse inden for rammerne af forsøget.

TABEL 3.1

Aktivitetsdata inden for forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i perioden 2018-2020

	2018	2019	2020	Total
	Antal	Antal	Antal	Antal
Tilmeldinger til kurser tilrettelagt som fjernundervisning, hvor fjernundervisning overstiger 75 %	0	9	1.507	1.516
AMU-udbydere med kurser tilrettelagt som fjernundervisning, hvor fjernundervisning overstiger 75 %	0	6	22	23 ¹
Kurser tilrettelagt som fjernundervisning, hvor fjernundervisning overstiger 75 %	0	7	125	125 ²

Kilde: Registerdata fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) leveret af Styrelsen for It og Læring (STIL).

Note: Opgørelsen er baseret på data pr. 4. januar 2021.

For at VEU-godtgørelsen udbetales, kræves opfyldelse af en række krav, blandt andet min. 14 dages beskæftigelse i virksomheden. Derfor er det opgjorte antal tilmeldte til fjernundervisning, hvor fjernundervisning overstiger 75 %, ikke ensbetydende med, at der er sket udbetaling af VEU-godtgørelse.

¹ Total er ikke summen af 2019 og 2020, da alle AMU-udbydere, som havde aktivitet inden for rammen af forsøget i 2019, med undtagelse af én, også havde aktivitet i 2020.

² Total er ikke summen af 2019 og 2020, da alle kurser med tilmeldinger inden for rammen af forsøget i 2019 også havde tilmeldinger i 2020.

3.2 Udbud af VEU som fjernundervisning er steget

Udbud af VEU (herunder AMU uden for forsøgets rammer og IDV) som hel eller delvis fjernundervisning er steget fra 2019 til 2021, jf. tabel 3.2. Udbuddet af VEU som fjernundervisning er steget markant fra 2019 til 2021. Samlet set angiver trefemtedele (57 %) af respondenterne i 2021, at de udbyder VEU som hel eller delvis fjernundervisning, mens det i 2019 var en femtedel (19 %). Den markante stigning i udbuddet skyldes covid-19-pandemien i 2020 og nedlukningen af Danmark, hvor det i perioder kun var muligt at udbyde undervisning, som fjernundervisning, og mange AMU-udbydere var dermed nødsagede til at omlægge deres undervisningen.

TABEL 3.2

Udbud af VEU (herunder af AMU eller IDV) som hel eller delvis fjernundervisning

	2019	2021
Bygge/anlæg og industri (BAI) (n = 14 (2019) og 18 (2021))	29 %	44 %*
Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) (n = 14 (2019) og 11 (2021))	50 % *	73 %
Det tværfaglige område (TVÆR) (n = 10 (2019) og 2 (2021))	10 %	50 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) (n = 35 (2019) og 28 (2021))	37 %*	89 %*
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IM) (n = 19 (2019) og 19 (2021))	11 %*	68 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHRU) (n = 15 (2019) og 16 (2021))	7 %*	50 %
Mejeri og jordbrug (MJE) (n = 13 (2019) og 9 (2021))	15 %	44 %
Metalindustrien (MI) (n = 10 (2019) og 12 (2021))	20 %	42 %*
Serviceerhvervene (SUS) (n = 8 (2019) og 13 (2021))	13 %	62 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) (n = 9 (2019) og 10 (2021))	11 %	50 %
Tekniske installationer og energi (ETIE) (n = 4 (2019) og 5 (2021))	0 %*	60 %
Transporterhvervene (TUR) (n = 19 (2019) og 25 (2021))	11 %*	52 %
Total (n = 170 (2019) og 168 (2021))	19 %	57 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = n = 170 (2019) og 168 (2021)

* Angiver, at andelen inden for efteruddannelsesområdet der udbyder fjernundervisning som hel eller delvis fjernundervisning er signifikant *højere* eller *lavere* end gennemsnittet for de øvrige områder på et 0,05-niveau.

Den totale andel i 2019 og 2021 er vægtet i forhold til populationen og efteruddannelsesområderne, således at andelen kan sammenlignes. Andelen er ikke signifikant forskellig fra hinanden på et 0,05-niveau.

Tabel 3.2 viser desuden, at der i 2019 var stor variation i andelen af AMU-udbydere inden for de forskellige efteruddannelsesområder, som har udbudt VEU som hel eller delvis fjernundervisning. Udbuddet er i 2019 mest udbredt inden for EPOS og HAKL (hhv. 50 % og 37 %), mens det inden for andre områder, som TUR (11 %), IM (11 %), KHRU (7 %) og ETIE (0 %), kun finder sted blandt få eller ingen udbydere.

I 2021 er variationen i udbud af VEU som hel eller delvis fjernundervisning mellem efteruddannelsesområderne mindre end i 2019. Inden for HAKL er udbuddet fortsat *højere* end blandt de andre efteruddannelsesområder, hvor 89 % af respondenterne inden for HAKL i 2021 angiver, at de har udbudt VEU som hel eller delvis fjernundervisning. Modsat er udbuddet inden for BAI (44 %) og MI (44 %) i 2021 *mindre* end blandt de andre efteruddannelsesområder. Forskellene mellem efteruddannelsesområderne kan skyldes, at nogle efteruddannelser har mindre grad af praksisundervisning end andre, og det kan dermed være nemmere for dem at udbyde VEU som fjernundervisning. Barrierer for efteruddannelsesområderne belyses i kapitel 5.

3.3 Stigning i AMU udbudt med 75-100 % fjernundervisning

Formålet med forsøget er at gøre det mere attraktivt at gennemføre digitale læringsforløb på AMU for kursisterne og virksomhederne. Af tabel 3.3 ses en stigning i AMU udbudt med 75-100 % fjernundervisning fra 2019 til 2021. Men tabel 3.3. viser også, at andelen, der udbyder AMU som *blended learning* med mindre end 75 % fjernundervisning, er konstant i de to år på omkring en tredjedel af udbyderne.

TABEL 3.3

Efteruddannelseskurser tilrettelagt som fjernundervisning fordelt på typer af udbud

	2019		2021	
	Antal	Procent	Antal	Procent
AMU med 75-100 % fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning	0	0 %	19	19 %
AMU med 75-100 % fjernundervisning – uden ret til VEU-godtgørelse	4	10 %	21	21 %
AMU med mindre end 75 % fjernundervisning	13	35 %	33	33 %
IDV med 75-100 % fjernundervisning	9	24 %	19	19 %
IDV med mindre end 75 % fjernundervisning	8	22 %	11	11 %
Anden fjernundervisning (ikke IDV og ikke AMU)	7	19 %	13	13 %
AMU med 75-100 % fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af nødundervisning	-	-	52	51 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 37 (2019) og 101 (2021).

Det er kun respondenter, der har svaret ”Ja” til, at de har udbudt VEU som hel eller delvis fjernundervisning, der har fået spørgsmålet.

I spørgeskemaet har 56 besvarelser fordelt på 34 uddannelsesinstitutioner i 2021 angivet, at de har udbudt AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning. Dette stemmer ikke overens med, at 23 uddannelsesinstitutioner ifølge BUVM har deltaget i forsøget. Af disse 21 institutioner har 16 institutioner besvaret den udsendte survey med 19 besvarelser, der angiver udbydelsen af AMU som følge af deltagelse i forsøget. De resterende 37 besvarelser fra institutioner, som ifølge BUVM ikke har deltaget i forsøget, er derfor sorteret fra.

Tabel 3.3 viser, at AMU i 2019 kun i et meget begrænset omfang blev udbudt med 75-100 % fjernundervisning, og at der ikke blev udbudt AMU med 75-100 % fjernundervisning inden for forsøget. Tabellen viser dog også, at der udbydes en række andre efteruddannelses tilbud som hel eller delvis fjernundervisning i 2019. En tredjedel (35 %) af respondenterne, der udbyder VEU som fjernundervisning, angiver, at de udbyder AMU med mindre end 75 % fjernundervisning, mens mere end hver femte (22 og 24 %) respondent angiver, at de udbyder hhv. IDV med mindre end 75 % fjernundervisning og IDV med 75-100 % fjernundervisning.

Besvarelser fra 2021 viser derimod, at AMU i højere grad er blevet udbudt som 75-100 % fjernundervisning i 2021. 19 % af respondenterne angiver, at de har udbudt AMU med 75-100 % som en del af forsøgsordningen og 21 %, at AMU er udbudt med 75-100 % fjernundervisning uden ret til VEU-godtgørelse, jf. tabel 3.3. Tabellen viser samtidig, at halvdelen af respondenterne (51 %) har ud-

budt AMU som 75-100 % fjernundervisning med ret til VEU-godtgørelse som følge af nødundervisningen på grund af covid-19-pandemien. En tredjedel (33 %) har udbudt AMU med mindre end 75 % fjernundervisning, mens hhv. 19 % og 11% har udbudt IDV med 75-100 % fjernundervisning og IDV med mindre end 75 % fjernundervisning.

Samlet set viser tabel 3.3, at der fra 2019 til 2021 er sket en stigning i udbuddet af AMU som 75-100 % fjernundervisning inden for forsøgsordningen, men i særdeleshed også i forbindelse med nødundervisningen. En mulig forklaring på, at en femtedel (21 %) af respondenterne i 2021 har udbudt AMU som 75-100 % fjernundervisningen uden ret til VEU-godtgørelse kan være i forbindelse med covid-19-pandemien, hvor nogle virksomheder har fået lønkomensation og derfor ikke har haft ret til også at få VEU-godtgørelse.

3.4 Størstedelen af AMU-kurserne er udbudt som 100 % fjernundervisning

AMU-udbydere er i spørgeskemaundersøgelsen blevet bedt om at angive de AMU-kurser, der er udbudt som mindst 75 % fjernundervisning både som del af forsøget og uden for forsøget, samt i hvilket omfang undervisningen og prøverne er udbudt som fjernundervisning. Tabel 3.4 viser, at der samlet set er angivet 158 unikke AMU-kurser³, som er udbudt som mindst 75 % fjernundervisning i spørgeskemaet fra 2021. Størstedelen af disse kurser (82 %) er udbudt som 100 % fjernundervisning, det vil sige både al undervisning og prøve er fjernundervisning, mens 14 % er udbudt som 75-99 % fjernundervisning, hvor prøven *ikke* er fjernundervisning. En mulig forklaring på, at størstedelen af kurserne er udbudt som 100 % fjernundervisning, er covid-19-pandemien og nedlukningen, hvor det i perioder ikke var muligt at afholde fysisk tilstedeværelsesundervisning.

TABEL 3.4

AMU-kurser udbudt som mindst 75 % fjernundervisning, fordelt på efteruddannelsesområder (2021)

	100 % fjernundervisning, det vil sige, både al undervisning og prøve er fjernundervisning	75-99 % fjernundervisning, hvor prøven er fjernundervisning	75-99 % fjernundervisning, hvor prøven <i>ikke</i> er fjernundervisning
Bygge/anlæg og industri (BAI) (n = 15)	80 %	20 %	0 %
Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) (n = 28)	68 %	7 %	25 %
Det tværfaglige område (TVÆR) (n = 0)	0 %	0 %	0 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) (n = 61)	98 %	0 %	2 %
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IM) (n = 16)	100 %	0 %	0 %

3 Årsagen til at der er flere kurser i spørgeskemaundersøgelsen sammenlignet med registerundersøgelsen, er at der i spørgeskemaundersøgelsen både indgår AMU-kurser, som har været en del af forsøgsordningen, og AMU-kurser med 75-100 % fjernundervisning, som ikke har været en del af forsøgsordningen.

	100 % fjernundervisning, det vil sige, både al undervisning og prøve er fjernundervisning	75-99 % fjernundervisning, hvor prøven er fjernundervisning	75-99 % fjernundervisning, hvor prøven <i>ikke</i> er fjernundervisning
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHUR) (n = 19)	100 %	0 %	0 %
Mejeri og jordbrug (MJE) (n = 7)	43 %	14 %	43 %
Metalindustrien (MI) (n = 1)	100 %	0 %	0 %
Serviceerhvervene (SUS) (n = 6)	83 %	0 %	17 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) (n = 1)	0 %	100 %	0 %
Tekniske installationer og energi (ETIE) (n = 1)	100 %	0 %	0 %
Transporterhvervene (TUR) (n = 3)	100 %	0 %	0 %
Total (n = 158)	82 %	4 %	14 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: *n* angiver unikke kursuskoder pr. efteruddannelsesområde.

Det er kun respondenter, der har svaret ”Ja” til, at de har udbudt AMU med 75-100 % fjernundervisning – *med* ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning eller ”Ja” til, at de har udbudt AMU med 75-100 % fjernundervisning – *uden* ret til VEU-godtgørelse, der har fået spørgsmålet.

Til spørgsmålet har respondenterne skulle angive de AMU-kurser, der er udbudt som mindst 75 % fjernundervisning, samt i hvilket omfang både undervisning og prøver er udbudt som fjernundervisning.

Af tabel 3.4 ses desuden fordelingen af AMU-kurser udbudt som mindst 75 % fjernundervisning på efteruddannelsesområderne. Det overordnede billede, hvor størstedelen af AMU-kurserne er udbudt som 100 % fjernundervisning, er også gældende for de fleste efteruddannelsesområder. Inden for MJE og EPOS er andelen af kurser udbudt som 75-99 % fjernundervisning, hvor prøven *ikke* er fjernundervisning, dog større, hhv. 43 % og 25 %.

Blandt de uddannelsesrepræsentanterne fra AMU, som EVA har talt med, er det et udbredt perspektiv, at AMU-kurserne, der har været en del af forsøget, er tilrettelagt som 100 % fjernundervisning. En udbyder fortæller, at deres længere kursusforløb har været udbudt som en blanding af tilstedeværelses- og fjernundervisning, og at deres kortere kurser som følge af VEU-godtgørelsen har været udbudt som fuld fjernundervisning:

Det har været lidt en blanding. Det kommer an på, hvor lange forløbene har været, fordi de længere forløb, hvor medarbejdere hen over et halvt års tid har fået otte til ti kursusdage, der har været et par dages fremmøde. Men vi har også nogle kortere, hvor man kan sige, at før denne her ordening kom, der var der fremmøde, men hvor man kunne sige, de her dage, dem kunne vi egentlig sagtens lave som fuld fjernundervisning, og det gør vi så nu, fordi muligheden er der. Så på den måde har det skubbet lidt til nogle ting.

AMU-udbyder

En udbyder fortæller, at de har gennemført undervisningen som 100 % fjernundervisning, men har indført et krav om fysisk tilstedeværelse ved prøven. At kursisterne har skullet møde fysisk op til prøven, har været et forsøg på at undgå snyd.

At størstedelen af AMU-kurserne, ifølge spørgeskemaundersøgelsen, der har været med i forsøget, har været udbudt som 100 % fjernundervisning skal ses i lyset af covid-19-nedlukninger. Således har

det i lange perioder under forsøgsordningen ikke været muligt for AMU-udbydere at gennemføre hverken undervisning eller prøver med fysisk tilstedeværelse.

4 Praksis i forbindelse med AMU som fjernundervisning som led i forsøgsordningen

Et centralt formål med evalueringen er at undersøge AMU-udbydernes praksis i forbindelse med forsøget med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning samt afdække, hvilken betydning VEU-godtgørelsen har haft for virksomhedernes brug af kurser med mere end 75 % fjernundervisning. Dette kapitel belyser AMU-udbydernes og virksomhedernes vurderinger af, hvorvidt og hvordan VEU-godtgørelsen har haft betydning for efterspørgslen og aktiviteten samt praksis for AMU tilrettelagt som fjernundervisning som led i forsøgsordningen.

Som en del af forsøgsordningen har AMU-udbydere pligt til at dokumentere kursisternes aktivitet. Der er ikke specifikke krav til, hvordan aktiviteten skal dokumenteres (BUVM, 2020c). Derfor har evalueringen haft fokus på, hvordan AMU-udbydernes praksis har været i forhold til at dokumentere kursistaktiviteten.

I kapitlet gennemgår vi, hvordan udbydere vurderer, at muligheden for VEU-godtgørelse har gjort det henholdsvis nemmere at oprette hold og gennemføre AMU som fjernundervisning, hvordan udbydere har tilrettelagt deres undervisning, samt hvordan de har forvaltet kravet om dokumentation af kursisternes læringsaktivitet.

Kapitlet viser, at både AMU-udbydere og virksomhederne vurderer, at muligheden for VEU-godtgørelse er afgørende for efterspørgslen efter AMU som fjernundervisning. 89 % af respondenterne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt AMU-udbydere vurderer, at VEU-godtgørelsen i høj eller nogen grad har været afgørende for at gennemføre AMU tilrettelagt som fjernundervisning.

Derudover viser resultaterne i kapitlet, at udbydere har fokus på at dokumentere kursisternes læringsaktivitet og læringsudbytte. Læringsaktiviteten dokumenteres eksempelvis ved hjælp af læringsplatforme, kursistpræsentationer og opgavebesvarelser, mens læringsudbyttet primært dokumenteres i forbindelse med de afsluttende prøver.

Resultaterne i dette kapitel baserer sig på spørgeskemaundersøgelsen fra 2021 og kvalitative interview med AMU-udbydere og virksomheder. Kapitlets kvantitative resultater bygger udelukkende på spørgeskemaundersøgelsen i 2021, da ingen AMU-udbydere som tidligere nævnt havde haft aktivitet som en del af forsøgsordningen i 2019. Spørgsmålene vedrørende praksis i forbindelse med forsøgsordningen er kun givet til respondenter, som har haft en sådan aktivitet. En sammenligning mellem registerdata fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) og EVA's spørgeskemaundersøgelse viste en meget stor forskel i antal uddannelsesinstitutioner, der angav, at de har deltaget i

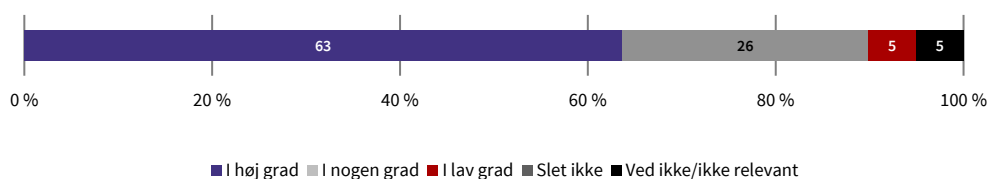
forsøget. For at sikre validiteten af data er respondenter, som ifølge registerdata ikke har haft aktivitet inden for forsøgsrammen, blevet sorteret fra.⁴

4.1 Størstedelen af udbyderne i forsøget vurderer, at VEU-godtgørelse er afgørende for AMU som fjernundervisning

Den overvejende del af AMU-udbydere vurderer, at muligheden for at få VEU-godtgørelse er afgørende for, at AMU-kurserne med 75-100% fjernundervisning bliver gennemført. Figur 4.1 viser, at knap to ud af tre respondenter vurderer, at VEU-godtgørelse i høj grad var afgørende for at gennemføre AMU tilrettelagt som fjernundervisning, mens 26 % vurderer, at det i nogen grad var afgørende.

FIGUR 4.1

I hvilken grad vurderer du, at muligheden for at få VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning var afgørende for, at AMU-kurserne med 75-100 % fjernundervisning blev gennemført?

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 19.

Note: Det er kun respondenter, der har svaret, at de har udbudt "AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning", der har fået spørgsmålet. I figuren er kun medtaget de respondenter, der både har svaret, at de har udbudt "AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning" og som arbejder på uddannelsesinstitutioner, der ifølge BUVM har deltaget i forsøget.

Interviewundersøgelsen viser et tilsvarende billede. Det er således et gennemgående perspektiv i interviewene med AMU-udbydere, at de vurderer, at VEU-godtgørelsen er afgørende for, at virksomhederne vælger AMU tilrettelagt som fjernundervisning. En AMU-udbyder fortæller, at der inden for deres branche er en lang tradition for, at virksomhederne automatisk kigger i VEU-systemet, når deres medarbejdere skal efteruddannes – og at de netop gør det fordi, at der her er mulighed for at få VEU-godtgørelse:

4 I spørgeskemaet har 56 besvarelser fordelt på 34 uddannelsesinstitutioner i 2021 angivet, at de har udbudt AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning. Dette stemmer ikke overens med, at 23 uddannelsesinstitutioner ifølge BUVM har deltaget i forsøget. Af disse 21 institutioner har 16 institutioner besvaret den udsendte survey med 19 besvarelser, der angiver udbydelser af AMU som følge af deltagelse i forsøget. De resterende 37 besvarelser fra institutioner, som ifølge BUVM ikke har deltaget i forsøget, er derfor sorteret fra.

Det har enormt betydning for vores branche, fordi der er en lang tradition for, at VEU-systemet er der, hvor man efteruddanner medarbejdere, og man er vant til, at man skal lave kurser. Hvis man skal lave kurser for medarbejdere, så kigger man automatisk i VEU-systemet, fordi man skal have den her godtgørelse.

AMU-udbyder

4.2 VEU-godtgørelsen er afgørende for virksomhederne

For virksomhederne er VEU-godtgørelse også afgørende. Interviewundersøgelsen viser, at muligheden for at få VEU-godtgørelse er en afgørende forudsætning for, at virksomhederne vælger, at deres medarbejdere skal deltage i AMU. Dette gælder AMU generelt set som en virksomhedsrepræsentant fortæller: ”hvis ikke der er tilskud på AMU, så vil vi ikke gøre det”. Og det gælder AMU tilrettelagt som fjernundervisning, som en anden virksomhedsrepræsentant beskriver: ”for at vælge fjernundervisning frem for et fysisk kursus, så er VEU-godtgørelsen er en vigtig del”.

En virksomhedsrepræsentant fortæller, at VEU-godtgørelsen ikke nødvendigvis er afgørende for, hvorvidt virksomheden deltager i AMU tilrettelagt som fjernundervisning, men at VEU-godtgørelsen er afgørende for den volumen, virksomheden kan stille op med:

Jeg vil ikke sige, at det er hundrede procent afhængigt af det [godtgørelsen], men det gør i hvert fald, at vi kan sende ti gange så mange afsted, som vi ellers ville have kunnet. Så det er virkelig noget, der rykker, når vi taler om at forbedre folks kompetencer ude i hverdagen.

Virksomhedsrepræsentant

En virksomhedsrepræsentant peger på, at VEU-godtgørelsen har en særlig stor betydning ved kurser, som virksomheden synes er mere *nice to have*, mens den er af mindre betydning ved kurser, som virksomheder *need to have*, fx grundet krav om certificeringer. Således udtaler han: ”Sådan noget som truckcertifikatet for eksempel, det havde jeg jo behov for at få taget alligevel. Også uden VEU-godtgørelse”.

4.3 VEU-godtgørelsen har haft en særlig stor betydning under covid-19

Flere udbydere såvel som virksomheder peger på, at VEU-godtgørelsen har haft en særlig stor betydning under covid-19-pandemien, hvor landet i længere perioder har været lukket ned. Flere virksomheder fortæller, at VEU-godtgørelsen har gjort det muligt at udnytte den ”døde periode”, hvor forretningen alligevel har stået stille, til at videreuddanne deres medarbejdere og samtidig ”hive en lille smule refusion hjem” til at betale noget af medarbejdernes løn i en økonomisk presset tid. For nogle virksomheder har det i nedlukningsperioderne stået mellem firing eller VEU-godtgørelse og efteruddannelse. Således fortæller en virksomhedsrepræsentant:

Det var jo 100 % derfor, vi gjorde det. Der var jo mulighed for at få VEU-godtgørelse og få den refusion for det, for ellers skulle vi have været af med nogle medarbejdere i stedet for. Så vi har simpelthen brugt uddannelsen til at kunne holde os økonomisk kørende samtidig med, at vi gav medarbejderne nogle kompetencer.

Virksomhedsrepræsentant

Enkelte virksomhedsrepræsentanter fortæller, at deres deltagelse i AMU tilrettelagt som fjernundervisning alene har været motiveret af covid-19-nedlukningerne, hvor medarbejderne alligevel var hjemsendte, og at VEU-godtgørelsen ikke har været afgørende for dem.

Enkelte AMU-udbydere peger på, at både virksomheder og kursister har været i tvivl om, hvornår de har haft ret til at søge om VEU-godtgørelse, og at flere virksomheder har været usikre på, hvorvidt de i nedlukningsperioderne har kunnet få VEU-godtgørelse og samtidig modtage hjælpepakker fra staten. I tråd hermed udtaler en virksomhedsrepræsentant: ”Det er jo en eksamen i sig selv at finde ud af, om man er berettiget til VEU-godtgørelse”.

4.4 Muligheden for at få VEU-godtgørelse gør det nemmere at oprette hold

Udover at undersøge om muligheden for VEU-godtgørelse er afgørende for at kunne gennemføre AMU-kurser med 75-100 % fjernundervisning er det i spørgeskemaundersøgelsen blandt AMU-udbydere undersøgt, i hvilken grad muligheden for at få VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning gør det nemmere at oprette hold. Tabel 4.1 viser, at hhv. 42 % og 47 % af respondenterne, der udbyder AMU som fjernundervisning som en del af forsøgsordningen, i høj grad eller i nogen grad vurderer, at muligheden for VEU-godtgørelse gør det nemmere at oprette hold.

TABEL 4.1

I hvilken grad gør muligheden for at få VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning det nemmere at oprette hold?

	Antal	Andel
I høj grad	8	42 %
I nogen grad	9	47 %
I lav grad	0	0 %
Slet ikke	0	0 %
Ved ikke/ikke relevant	2	11 %
Total	19	100 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 19.

Det er kun respondenter, der har svaret, at de har udbudt ”AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning”, der har fået spørgsmålet. I tabellen er kun medtaget de respondenter, der både har svaret, at de har udbudt ”AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning”, og som arbejder på uddannelsesinstitutioner, der ifølge BUVM har deltaget i forsøget.

Flertallet af udbydere i interviewundersøgelsen fortæller, at de oplever en øget efterspørgsel efter AMU tilrettelagt som fjernundervisning som følge af forsøget med VEU-godtgørelse. Den øgede efterspørgsel udmønter sig i en øget aktivitet:

Det har gjort en verden til forskel. Kursusdeltagelsen havde ikke været den samme uden godtgørelsen.

AMU-udbyder

Interviewene med AMU-udbydere viser, at udbydere som følge af VEU-godtgørelsen oplever en efterspørgsel efter AMU som fjernundervisning. Efterspørgslen har ført til, at flere udbydere, som ikke før har tilbudt AMU som fjernundervisning, er begyndt at gøre det. Analyserne af interviewene med både udbydere og virksomheder viser, at den øgede aktivitet på AMU som fjernundervisning ikke kan ses uafhængig af covid-19-pandemien.

I interviewene med virksomhederne fremgår det, at informanterne oplever, at VEU-godtgørelsen har været afgørende for, at virksomhederne har valgt AMU som fjernundervisning, men at covid-19-pandemien i mange tilfælde også har været anledningen til, at virksomhederne overhovedet har valgt at efteruddanne deres medarbejdere gennem AMU i det omfang, de har gjort. Således viser virksomhedsinterviewene, at mange virksomheder har intensiveret deres aktivitet på AMU som fjernundervisning grundet covid-19-nedlukningerne.

Yderligere viser interviewene med udbydere, at covid-19-pandemien har sat skub i en udvikling, som har afstedkommet, at flere udbydere som noget nyt og på kort tid har udbudt AMU som fjernundervisning. Således udtaler en AMU-udbyder om denne hastige udvikling under covid-19-nedlukningerne:

Og så lukkede Danmark ned. Så blev vi online natten over.

AMU-udbyder

Flere udbydere fortæller, at de har oplevet et drastisk boom i aktiviteten på deres fjernundervisningskurser, selvom de samlet set har oplevet et fald i deres tilmeldinger til AMU, fordi de i lange perioder under covid-19-pandemien ikke har kunnet gennemføre deres fysiske undervisning.

En udbyder vurderer, at fjernundervisningen ville have ligget på et lige så lavt niveau, som det lå på før covid-19-pandemien, hvis det ikke havde været for muligheden for VEU-godtgørelsen. Flere udbydere peger på, at covid-19-pandemien og nedlukningen har skubbet til en udvikling, hvor virksomhederne i stigende grad har fået øjnene op for de muligheder, der ligger i at tage AMU tilrettelagt som fjernundervisning, og at VEU-godtgørelsen i den forbindelse spiller en afgørende rolle. En udbyder fortæller, at der fortsat ligger et arbejde i at overbevise virksomhederne om fjernundervisning, og at der fortsat er nogle virksomheder, som foretrækker tilstedeværelsesundervisning.

4.5 Hver fjerde udbydere i forsøget har gennemført kurser, hvor mindst 60 % af undervisningen var asynkron

Fjernundervisning kan være tilrettelagt på forskellige måder. I fjernundervisning kan der være mere eller mindre samtidig tilstedeværelse af undervisere og kursister. *Asynkron* betegner den fjernundervisning, hvor undervisere og deltagere er til stede på forskellige tidspunkter, mens *synkron* betegner den fjernundervisning, hvor undervisere og deltagere er digitalt til stede samtidig. Tabel 4.2 viser, at hver fjerde (26 %) respondent svarer, at de har gennemført kurser inden for forsøget, hvor mindst 60 % af undervisningstiden var tilrettelagt som asynkron undervisning, mens 63 % svarer, at de ikke har gennemført asynkron undervisning inden for forsøget. Blandt de få respondenter, der har gennemført asynkron undervisning, er der flest inden for HAKL.

TABEL 4.2

Har I gennemført kurser inden for forsøget, hvor mindst 60 % af undervisningstiden var tilrettelagt som asynkron undervisning?

	Antal	Procent
Ja	5	26 %
Nej	12	63 %
Ved ikke/ikke relevant	2	11 %
Total	19	100 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 19.

Det er kun respondenter, der har svaret, at de har udbudt "AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning", der har fået spørgsmålet.

I tabellen er kun medtaget de respondenter, der både har svaret, at de har udbudt "AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning", og som arbejder på uddannelsesinstitutioner, der ifølge BUVVM har deltaget i forsøget.

De fem respondenter, der har svaret, at man har gennemført kurser tilrettelagt som asynkron undervisning, fordeler sig på efteruddannelsesområder med tre fra Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL), én fra Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) og én fra Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IM).

I de interviews, EVA har gennemført med AMU-udbydere og virksomheder, tegner der sig et billede af en nogenlunde ligelig fordeling mellem kurser overvejende tilrettelagt som synkron undervisning og kurser overvejende tilrettelagt som asynkron undervisning. I de gennemførte interviews har det særligt været it-kurser, der har været gennemført asynkront.

Det er en central pointe i interviewene med udbyderne, at den asynkrone undervisning "aldrig bliver 100 % asynkron", idet der er en underviser, som kursisterne kan kontakte med spørgsmål. Desuden viser interviewene, at det er udbredt, at der er en form for synkron introduktion og opsamling også ved de asynkrone kurser.

Flere udbydere fortæller, at deres valg af tilrettelæggelsesform er formet af henvendelser fra virksomheder og kursister, og at de typisk udbyder synkron undervisning, når en eller flere virksomheder stiller op med et helt hold og asynkron undervisning ved tilmeldinger fra en eller flere kursister fra forskellige steder.

Flere udbydere peger på, at særligt kursisterne efterspørger den asynkrone undervisningsform og forklarer det med, at kursisterne "gerne vil starte på forskellige tidspunkter", da "det er på forskellige tidspunkter, de har tid til at kunne tage et AMU-kursus". Samtidigt er det et gennemgående perspektiv i interviewene med udbyderne, at nogle kurser egner sig bedre til den synkrone undervisningsform. En udbyder peger fx på, at hvis man skal gennemføre det, han kalder "holdningsbearbejdende" kurser, asynkront, så skal der udvikles på teknologien:

Det holdningsbearbejdende skal være synkront, ellers skal vi stadigvæk gøre noget mere på teknologi. Det er jo svært at lave noget holdningsbearbejdende, hvis man gør det asynkront. Så får man ikke dialogen. Så hvis det er de holdningsbearbejdende kurser, så er det synkront.

AMU-udbyder

En anden udbyder peger på, at særligt den asynkrone undervisningsform stiller krav til undervisernes digitale undervisningskompetencer, og at de hos dem har erfaringer med, at den asynkrone undervisning heller ikke er for alle kursister, idet den kræver særlige it-kompetencer:

Vi underviser en målgruppe, hvis tekniske formåen er udfordret i stor stil. Det bliver svært for dem at sidde uden assistance. I hvert fald nogle af dem. Jeg skal jo ikke sige, at alle er sådan, men der er en overvægt.

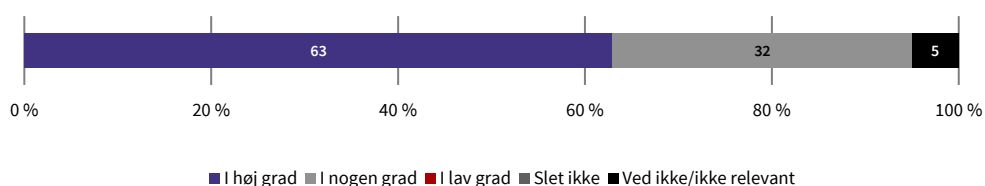
AMU-udbyder

4.6 Udbyderne har i høj grad iværksat tiltag for at dokumentere kursisternes aktivitet

Som en del af forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning har AMU-udbyderne pligt til at dokumentere kursisternes aktivitet. Der er dog ikke specifikke krav til, hvordan aktiviteten skal dokumenteres (BUVM, 2020c). Af figur 4.2 ses, at 6 ud af 10 (63 %) respondenter vurderer, at de i høj grad har iværksat tiltag for at sikre, at kursisternes deltagelse stemmer overens med uddannelsens samlede fastsatte varighed, når undervisningen foregår som fjernundervisning, mens hver tredje respondent (32 %) vurderer, at de i nogen grad har iværksat tiltag for at sikre dokumentation af kursisternes aktivitet.

FIGUR 4.2

I hvilken grad har institutionen iværksat tiltag for at sikre, at kursisternes deltagelse stemmer overens med uddannelsens samlede fastsatte varighed, når undervisning foregår som fjernundervisning?

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 19.

Det er kun respondenter, der har svaret, at de har udbudt "AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning", der har fået spørgsmålet.

I figuren er kun medtaget de respondenter, der både har svaret, at de har udbudt "AMU med 75-100% fjernundervisning – med ret til VEU-godtgørelse som følge af deltagelse i forsøg med VEU-godtgørelse ved fjernundervisning", og som arbejder på uddannelsesinstitutioner, der ifølge BUVM har deltaget i forsøget.

Interviewundersøgelsen giver en række eksempler på, hvad udbyderne gør for at dokumentere kursisternes læringsaktivitet. Noget som flere peger på er, at de via deres læringsplatform kan registrere, hvor meget tid kursisterne bruger på læringsaktiviteter. Derigennem kan de dokumentere, at kursisterne deltager i læringsaktiviteter af en varighed, der svarer til den tid, der er fastsat i forbindelse med de enkelte kurser, hvilket er særligt væsentligt ved den asynkrone tilrettelæggelsesform.

Desuden fortæller udbyderne, at kursisternes fremlæggelser og opgavebesvarelser ligeledes er et vigtigt led i dokumentationen af kursisternes læringsaktivitet. Flere udbydere peger på, at hverken tidsregistrering på læringsplatform eller kursisternes opgavebesvarelser garderer mod snyd. Eksempelvis udtaler en udbyder: "Alt kan man i princippet snyde med. De kan i princippet logge på om morgenen og tage ud og handle ind og så logge af".

Interviewene med virksomhedsrepræsentanterne viser, at virksomhederne oplever det forskelligt, hvordan udbyderne har haft fokus på at dokumentere kursisters læringsaktivitet. Nogle virksomhedsrepræsentanter fortæller, at de har oplevet, at udbyderne har haft et større fokus på opgavebesvarelser frem for på tidsregistrering. En virksomhedsrepræsentant udtaler i den sammenhæng: ”I princippet kunne jeg have lavet det hele på fem dage og have fået godtgørelse for tretten”. Samme repræsentant fortæller, at han var begejstret for den fleksibilitet, der var forbundet med en opgavefokuseret dokumentation frem for tidsfokuseret dokumentation.

Andre virksomheder har erfaret, at udbyderne har haft et udpræget fokus på tidsregistrering frem for på opgavebesvarelser. Således fortæller en virksomhedsrepræsentant, at han oplevede fokus på tidsregistrering som uvæsentligt og uflexibelt:

Det var jo en regel. Det kunne man jo mærke. Men det kunne være rart, hvis det var lidt mere fleksibelt. Jeg synes, det burde være fint, hvis man bare afleverede sine opgaver. Altså, jeg oplevede, at det til gengæld måske var lidt mindre vigtigt, hvad jeg afleverede, eller om jeg afleverede noget, hvis bare jeg var der. [...] Der synes jeg, at de har forkert fokus. Det vigtige, det må være udbyttet. [...] fordi, der er forskel på, hvor lang tid man bruger på det.

Virksomhedsrepræsentant

En AMU-udbyder fortæller, at de registrerer tid for at gå med ”livrem og seler” og siger i samme åndedrag, at tidsforbrug ikke nødvendigvis siger så meget om kursisters læringsudbytte:

Det er fordi, vi er optaget af, om ministeriet lige pludselig spørger om det. I bund og grund er det lidt *old fashion*, at man har lært noget, fordi man sidder i 7,4 timer og hører på noget. Det er jo ikke sikkert, man har lært en dyt af det.

AMU-udbyder

I modsætning til interviewene med udbyderne er det et gennemgående perspektiv i interviewene med virksomhederne, at virksomhederne ikke finder det afgørende, hvorvidt deres medarbejdere har udfyldt den afsatte tid, men at det er vigtigere for dem, at kursisterne får et udbytte af undervisningen⁵:

Men det, der sådan set var vigtigt for mig, det var egentlig ikke, om folk havde lavet fem prøver til et eller andet kursus. Det der var vigtigt for mig, det var, at jeg kunne få en tilkendegivelse af, at folk havde et elektronisk certifikat eller et trykt certifikat i hånden på, at de rent faktisk havde gennemført kurset.

Virksomhedsrepræsentant

4.7 Udbyderne anvender den afsluttende prøve som dokumentation for kursisters læringsudbytte

Interviewene med udbyderne viser, at udbyderne anvender den centralt stillede prøve som dokumentation for kursisters læringsudbytte. Flere udbydere peger på, at ”det er prøven, der er afgørende” og i mindre grad læringsaktiviteterne, og at indførelsen af den afsluttende prøve har gjort

5 STIL har bemærket i en kommentar, at virksomheder og kursister har mulighed for at tage AMU-kurser på kortere tid, men at VEU-godtgørelsen i den forbindelse skal reduceres, da kursisterne kan gå på arbejde i den resterende tid de ellers ville have brugt på kurset.

det nemmere at dokumentere kursisternes læringsudbytte udadtil. Således udtaler en AMU-udbyder:

Nu har vi en prøve, og består man den, jamen så har man jo været igennem det stof, man skulle og har fået udbytte af det.

AMU-udbyder

I interviewene med virksomhederne er der flere, som retter kritik mod prøverne. Kursisterne beskriver at have siddet med ”en flad fornemmelse” efter prøven: Således udtaler en virksomhedsrepræsentant:

Det eneste umiddelbart negative var eksamensformen, som så var multiple choice [...] Eksamen er næsten ligegyldig, for den viser ikke et rigtigt billede af, hvor meget tid man har lagt i det, og hvad man har fået ud af det. Så det kan næsten være ligegyldigt, eller også skal den i hvert fald laves om, så man føler, man får brugt noget af den tid, man havde.

Virksomhedsrepræsentant

På samme måde som med hensyn til kursisternes læringsaktivitet peger flere udbydere på, at det også ved online prøver er svært at gardere sig mod, at kursisterne kan snyde. En udbyder fortæller, at dette er en bekymring blandt underviserne:

Det kan være svært for underviseren helt på samme måde at have tjek på, hvem det er, der svarer på det her. Og selve retssikkerheden omkring prøverne. Det er noget, der har været vendt en del i vores lærer-teams, og som er en af de ting, de er meget bekymrede for.

AMU-udbyder

En AMU-udbyder fortæller, at de netop har fravalgt at afholde prøver online på grund af risikoen for snyd og i stedet for har valgt at have prøve som fysisk tilstedeværelse.

5 Muligheder og barrierer ved AMU som fjernundervisning

Dette kapitel belyser AMU-udbydernes og virksomhedernes vurdering af muligheder og barrierer for AMU tilrettelagt som fjernundervisning.

I kapitlet gennemgår vi AMU-udbydernes vurdering af, om fjernundervisning egner sig til deres kurser, og udbyderne og virksomhedernes vurderinger af muligheder og barrierer for AMU tilrettelagt som fjernundervisning. Derudover undersøges, om målgruppen (virksomheder og kursister) oplever fjernundervisning som attraktiv, målgruppens efterspørgsel efter fjernundervisning samt udbydernes vurdering af, om målgruppen har kendskab til forsøgsordningen. I kapitlet belyses også hvilke kurser, udbyderne og virksomhederne oplever, der egner sig til fjernundervisning.

Kapitlet viser, at det kun er 36 % af AMU-udbyderne i 2021, mens det i 2019 var 42 %, der vurderer, at fjernundervisning egner sig til de AMU-kurser, de udbyder. Kapitlet peger på at, der fortsat er en række barrierer for brugen af AMU som fjernundervisning. Både AMU-udbyderne og virksomhederne vurderer således, at de største barrierer handler om det praktiske indhold i undervisningen, at målgruppen (kursister og virksomheder) for AMU foretrækker tilstedeværelsesundervisning, kursisters svage digitale kompetencer, og at kursisterne mangler it-udstyr.

Kapitlet viser dog også, at både AMU-udbydere og virksomheder vurderer, at fjernundervisning og særligt asynkron fjernundervisning bidrager til mere fleksibilitet i AMU-systemet. Grundene er, at fjernundervisning kan tilrettelægges, så det passer bedre sammen med drift og vagtplaner på arbejdspladserne, og at kursusudbuddet reelt bliver større ved fjernundervisning, idet virksomhederne får mulighed for at vælge kurser blandt AMU-udbydere i hele landet. Herved bliver det nemmere for virksomhederne at finde kurser, som passer til deres behov.

Kapitlet bygger på EVA's spørgeskemaundersøgelser fra 2019 og 2021, samt kvalitative interviews med AMU-udbydere og virksomheder. De kvantitative resultater fra spørgeskemaundersøgelserne er baseret på svar fra uddannelsesrepræsentanter, der både omfatter de, der har erfaringer med fjernundervisning hhv. forsøgsordningen, og de, der ikke har. Kapitlet har særligt fokus på udviklingen fra 2019 til 2021.

5.1 To ud af fem udbydere vurderer, at fjernundervisning egner sig til deres AMU-kurser

Forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning har til formål at gøre det mere attraktivt at deltage i fjernundervisning på AMU. Et grundlæggende spørgsmål er derfor, hvor-

vidt uddannelsesrepræsentanterne blandt AMU-udbydere i det hele taget vurderer, at fjernundervisning egner sig til de kurser, de udbyder. Dette er belyst i den følgende tabel 5.1, der er delt op på efteruddannelsesområder og på besvarelserne fra 2019 og fra 2021.

TABEL 5.1

AMU-udbydernes vurderinger af, om fjernundervisning i høj grad eller i nogen grad egner sig til de kurser, de udbyder, fordelt på efteruddannelsesområder

	2019	2021
Bygge/anlæg og industri (BAI) (n = 14 (2019) og 18 (2021))	43 %	22 %*
Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) (n = 13 (2019) og 11 (2021))	77 %*	73 %*
Det tværfaglige område (TVÆR) (n = 10 (2019) og 2 (2021))	60 %	50 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) (n = 35 (2019) og 28 (2021))	74 %*	82 %*
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IM) (n = 19 (2019) og 19 (2021))	32 %*	53 %*
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHUR) (n = 14 (2019) og 16 (2021))	50 %	13 %*
Mejeri og jordbrug (MJE) (n = 13 (2019) og 8 (2021))	15 %*	0 %*
Metalindustrien (MI) (n = 10 (2019) og 12 (2021))	10 %*	33 %
Serviceerhvervene (SUS) (n = 8 (2019) og 13 (2021))	25 %*	23 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) (n = 9 (2019) og 10 (2021))	22 %*	10 %*
Tekniske installationer og energi (ETIE) (n = 4 (2019) og 5 (2021))	50 %	60 %
Transporterhvervene (TUR) (n = 19 (2019) og 24 (2021))	47 %	17 %*
Total (n = 168 (2019) og 166 (2021))	42 %	36 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 168 (2019) og 166 (2021).

Det er kun respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til spørgsmålet "I hvilken grad vurderer du overordnet set, at fjernundervisning egner sig til de kurser, I udbyder?", der er inkluderet i tabellen.

* Angiver, at andelen inden for området, der "I høj grad" eller "I nogen grad" vurderer, at fjernundervisning egner sig til de kurser, de udbyder, er signifikant forskellig fra gennemsnittet for de øvrige områder på et 0,05-niveau.

Den totale andel i 2019 og 2021 er vægtet i forhold til populationen og efteruddannelsesområderne, således at andelen kan sammenlignes.

Tabel 5.1 viser, at samlet set vurderer 42 % af respondenterne i 2019 og 36 % af respondenterne i 2021, at fjernundervisning i høj grad eller i nogen grad egner sig til de kurser, de udbyder. Der er dermed færre respondenterne i 2021 sammenlignet med 2019, som vurderer, at fjernundervisning egner sig til de kurser, de udbyder. Forskellen er dog ikke signifikant. Resultatet er overraskende set i lyst af erfaringerne fra covid-19-pandemien og nødundervisningen, og særligt fordi det kan antages, at uddannelsesrepræsentanterne i 2021 har et bedre grundlag for at vurdere, om fjernundervisning egner sig til deres kurser, end de havde i 2019, hvor få udbydere havde erfaringer med fjernundervisning på AMU. Resultatet kan være et udtryk for, at nogle AMU-udbydere i perioden har erfaret, at fjernundervisning i mindre grad egner sig til de kurser, de udbyder, eksempelvis fordi

mange af kurserne har praktisk indhold, der kræver fysisk tilstedeværelse, og hvor det kan være svært at nå læringsmålene som fjernundervisning.

Ser vi nærmere på de enkelte efteruddannelsesområder og uddannelsesrepræsentanternes vurderinger af, om fjernundervisning egner sig til de kurser, de udbyder, så viser tabel 5.1 følgende mønstre:

- Nogle efteruddannelsesområder vurderede uddannelsesrepræsentanterne både i 2019 og 2021 i *højere grad*, at fjernundervisning egnede sig til deres kurser. Det gælder HAKL og EPOS, hvor hhv. 74 % og 77 % i 2019 vurderer, at fjernundervisning i høj grad eller i nogen grad egner sig, og hhv. 82 % og 73 % vurderer dette i 2021.
- Nogle efteruddannelsesområder vurderede uddannelsesrepræsentanterne både i 2019 og 2021 i *lavere grad*, at fjernundervisning egnede sig til deres kurser. Det gælder for MJE og SVEJS. For begge efteruddannelsesområder gælder desuden, at andelen af respondenter, der vurderer, at fjernundervisning egner sig, er faldet fra 2019 til 2021.
- Nogle efteruddannelsesområder vurderer uddannelsesrepræsentanterne kun i 2021 i *lavere grad*, at fjernundervisning egnede sig. Det gælder KHRU, TUR og BAI, hvor andelen af respondenter, der vurderer, at fjernundervisning egner sig, er faldet fra 2019 og 2021. Særligt inden for KHRU er der sket en ændring fra 2019 til 2021, hvor 50 % i 2019 i høj grad eller i nogen grad vurderer, at fjernundervisning egnede sig, er det i 2021 13 %. Samme store forskel ses inden for TUR, hvor 47 % i 2019 vurderede, at fjernundervisning egnede sig, mens det i 2021 er 17 %. For de efteruddannelsesområder, hvor vurderingen af, at fjernundervisning egner sig til deres kurser, er faldet fra 2019 til 2021 (BAI, KHRU, MJE, SVEJS og TUR), kan det tyde på, at de i perioden, eksempelvis på grund af nødundervisning, har haft dårlige erfaringer med fjernundervisning eller har fået erfaring med, at fjernundervisning i mindre grad egner sig til deres kurser.
- Nogle efteruddannelsesområder vurderer uddannelsesrepræsentanterne kun i 2021 i *højere grad* end gennemsnittet, at fjernundervisning egner sig til deres kurser, men ligger *lavere* end gennemsnittet i 2019. Det er gældende for IM, hvor 32 % i 2019 i høj grad eller i nogen grad vurderede, at fjernundervisning egnede sig, mens det i 2021 er over halvdelen af respondenterne (53 %), der vurderer dette. Resultatet kan tyde på, at respondenterne inden for IM siden 2019 har fået gode erfaringer med fjernundervisning og herigennem fundet ud af, at fjernundervisning egner sig til deres kurser.

5.2 Muligheder ved AMU tilrettelagt som fjernundervisning

Analysen af de kvalitative data viser, at AMU-udbydere og virksomhederne vurderer, at fjernundervisning og særligt asynkron fjernundervisning bidrager til mere fleksibilitet i AMU-systemet. Fjernundervisning opleves som mere fleksibel, fordi kurserne kan tilrettelægges, så det passer bedre med driften og vagtplaner på arbejdspladsen, samtidig med at fjernundervisning gør det muligt for virksomheder at vælge kurser hos AMU-udbydere i hele landet. Udbuddet af kurser bliver med fjernundervisning større, og det bliver nemmere for virksomhederne at finde kurser, som passer til dem og til tidspunkter, hvor de gerne vil deltage i efteruddannelse.

5.2.1 Fjernundervisning og særligt asynkron fjernundervisning giver mulighed for fleksibel tilrettelæggelse

Styrket fleksibilitet er et centralt element af VEU-trepartsaftalen fra 2017 (Regeringen et al. 2017). Analysen af interviewene med AMU-udbydere og virksomheder peger på, at fjernundervisning kan være med til at styrke fleksibilitet i AMU. Det er en udbredt pointe i interviewene med AMU-udbydere og virksomhederne, at fjernundervisning og særligt asynkron fjernundervisning giver fleksibel tilrettelæggelse af efteruddannelse.

De interviewede AMU-udbydere oplever, at virksomhederne efterspørger mere fleksibilitet i AMU, og at fjernundervisning kan give virksomhederne denne fleksibilitet. Både AMU-udbydere og virksomhederne peger på, at fjernundervisning og særligt asynkron fjernundervisning gør det muligt at få efteruddannelse til at passe ind i driften og vagtplanen, fordi kurserne ikke nødvendigvis behøver at være placeret i tidsrummet kl. 8-16 tre dage i træk, men kan deles op i mindre bidder af eksempelvis tre timer ad gangen henover en længere periode. Som en af virksomhedsrepræsentanterne beskriver:

Det der med fjernundervisning giver også værdi, fordi det kan tilpasses driften, og det er et studie, som er lagt op til selvstudium i høj grad. Så det vil sige, at man kan arbejde i nogle timer, og så kan man studere bagefter. Så vi er ikke så fastlåst i, hvilke tidspunkter kurset er.

Virksomhedsrepræsentant

Efteruddannelsessystemet kan ifølge AMU-udbydere og virksomheder nogle gange opleves som "meget stift". En AMU-udbyder fremhæver særligt asynkron fjernundervisning som fleksibel og attraktiv i forhold til at være på arbejdsmarkedet, fordi medarbejderne ikke nødvendigvis er på kursus hele dagen 7,4 timer i træk.

Specielt den asynkrone model kan jeg virkelig se noget fleksibilitet i i forhold til at være på et arbejdsmarked, der er presset på hænder.

AMU-udbyder

Derudover peger de interviewede AMU-udbydere på, at virksomhederne kan have mere overskud til at sende deres medarbejdere afsted på efteruddannelse, når det er fjernundervisning, der er opdelt i mindre bidder, end hvis det er undervisning, hvor medarbejderne skal trækkes ud af den daglige praksis eller produktion hele dagen.

I interviewene med virksomhederne fremhæves også flere fordele med asynkron fjernundervisning. Her fremhæves det som en fordel, at efteruddannelse kan tilpasses travlhed i virksomheden eller vigtige møder. En virksomhedsrepræsentant beskriver, at den asynkrone fjernundervisning gjorde, at medarbejderne kunne deltage i møder på arbejdet, som ellers ikke ville have været muligt. Det kunne sikres, fordi undervisningen kunne rykkes rundt, så medarbejderne kunne deltage i kurset før og efter mødet. En anden fordel ved asynkron fjernundervisning er ifølge nogle af virksomhederne, at medarbejderne kan tage kurset i deres eget tempo og bruge længere tid på det, hvis der er behov for det. En virksomhedsrepræsentant fremhæver, at det har været en fordel for de medarbejdere, som ikke er vant til at være på kursus, eller som ikke er særlig vilde med at være på kursus, at de har kunnet tage kurset i det tempo, de selv synes, de kunne følge med i.

5.2.2 Mulighed for større kursusudbud og oprettelse af mindre hold ved fjernundervisning

I interviewene med AMU-udbydere og virksomheder fremhæves også muligheden for større udbud af AMU-kurser og mulighed for i højere grad at oprette mindre hold, der ikke aflyses, som fordele.

Ifølge de interviewede AMU-udbydere bliver de geografiske begrænsninger, der kan være ved tilstedeværelsesundervisning, nedbrudt ved fjernundervisning, da fjernundervisning giver mulighed for at få kursister fra hele landet. Nogle AMU-udbydere ser et potentiale i at få et større udbud af fjernundervisning og dermed flere kursister, fordi kursisterne ikke geografisk er begrænset til lokale AMU-udbydere.

De interviewede virksomhederne oplever også, at fjernundervisning giver mulighed for et større udbud af AMU-kurser, fordi de nemmere kan tilgå kurser hos andre AMU-udbydere, end når det er tilstedeværelsesundervisning, hvor medarbejdere skal transporteres til udbyderens lokation. Samtidig gør det større udbud af AMU-kurser det mere fleksibelt for virksomhederne, fordi de kan vælge kurser på tidspunkter, der passer for dem. En virksomhedsrepræsentant fortæller:

Indimellem er der ikke så mange fag, der udbydes på den lokale skole, som vi lige kunne tænke os, eller på det tidspunkt, hvor vi kunne tænke os det. Og der kan man sige, så ville man, når det er fjernundervisning, kunne tilgå andre skolers fag meget nemmere, uden at vi skal sende medarbejderne afsted med tog og hotel og så videre.

Virksomhedsrepræsentant

Ud over muligheden for et større udbud af AMU-kurser, så kan fjernundervisning, ifølge AMU-udbydere og virksomhederne, også gøre det nemmere at oprette hold eller individuel undervisning, som ikke afhænger af antallet af deltagere eller tidspunkt for kurset. Som en udbyder beskriver, kan de "give et forholdsvis bredt tilbud, der ikke er afhængigt af volumen".

Ifølge AMU-udbydere er det nemmere at oprette små fag, små hold eller individuel undervisning, når det er fjernundervisning, fordi udbydere ikke skal fylde et klasselokale op, eller fordi udbydere kan starte kurser op forskudt af hinanden. Samme fordele oplever AMU-udbydere også, der er ved åbne værksteder. Desuden er det mere tilgængeligt og fleksibelt for virksomhederne med fjernundervisning, fordi de ikke skal vente i lang tid på, at et kursus bliver oprettet, når der er tilstrækkelig mange kursister, og fordi kurserne i højere grad bliver gennemført. Nogle af de interviewede AMU-udbydere fortæller, at de med fjernundervisning nemmere kan tilbyde garantikurser, hvilket de oplever, virksomhederne efterspørger.

5.2.3 Fjernundervisning kan tiltrække nye målgrupper og brancher

I interviewene med AMU-udbydere peger nogle af udbydere på, at fjernundervisning kan tiltrække nye målgrupper (kursister og virksomheder) og brancher, som ikke tidligere har gjort brug af AMU. Et perspektiv blandt AMU-udbydere er, at fjernundervisning opleves som mere fleksibel for virksomhederne, og jf. afsnit 5.2.1 så tiltrækker det også virksomheder, som har haft en oplevelse af AMU-systemet som for rigidt, og som derfor ikke før har brugt AMU.

En af fordelene, jeg ser ved at udbyde AMU som fjernundervisning, er, at jeg synes, vi rammer nogle målgrupper, og det er ikke specifikke målgrupper, men nogle brancher og virksomheders medarbejdere, som ikke har gjort brug af AMU før. Dermed bliver AMU også mere for den brede målgruppe, som jo også er det, jeg mener, det er tænkt til.

AMU-udbyder

Blandt de interviewede AMU-udbydere oplever nogle, at der er forskellige kundegrupper til fjernundervisning og til tilstedeværelsesundervisning, og som en AMU-udbyder fortæller, bliver udbud af AMU ikke et enten-eller, men et både-og mellem fjernundervisning og tilstedeværelsesundervisning.

5.3 Barrierer ved AMU tilrettelagt som fjernundervisning

Evalueringen peger på, at AMU-udbydere og virksomheder oplever en række væsentlige barrierer i forhold til AMU tilrettelagt som fjernundervisning. De største barrierer, der peges på, er det praktiske indhold i undervisningen, at målgruppen (virksomheder og kursister) foretrækker tilstedeværelsesundervisning, kursisternes svage digitale kompetencer og kursisternes manglende it-udstyr. Nogle barrierer opleves som større, mens andre opleves som mindre i 2021 i forhold til 2019. Det ser vi nærmere på nedenfor.

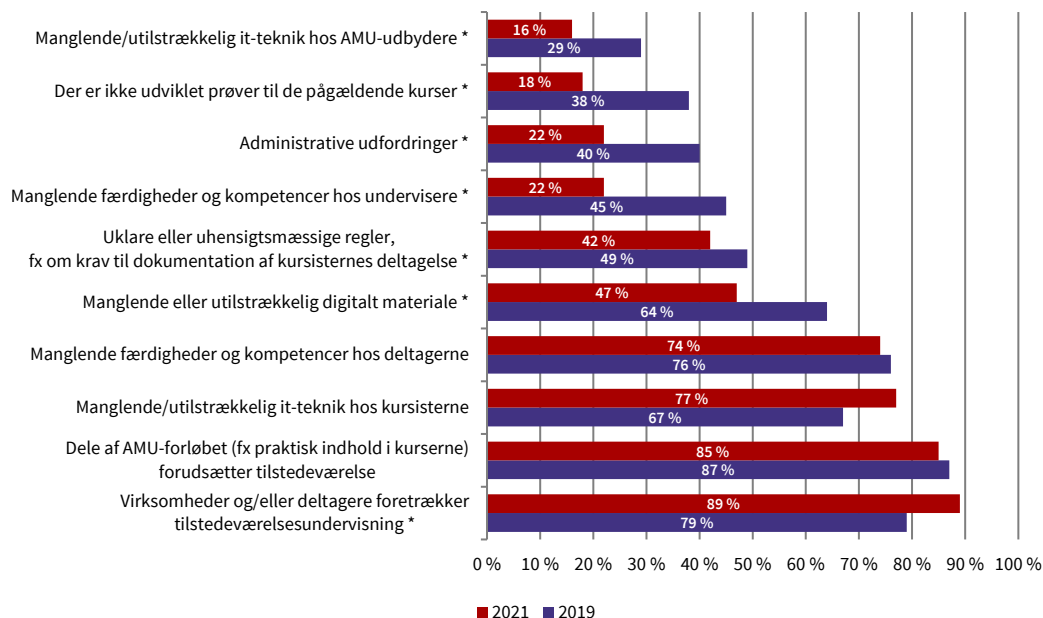
Som barrierer peges der især i 2021 og 2019 på, at dele af AMU-forløbet (fx praktisk indhold i kurserne) forudsætter tilstedeværelse, og at virksomheder og/eller deltagerne foretrækker tilstedeværelsesundervisning. 85 % i 2021 og 87 % i 2019 vurderer i høj grad eller i nogen grad, at praktisk indhold i AMU-kurserne er en barriere for fjernundervisning, mens 89 % i 2021 og 79 % i 2019 vurderer, at det er en barriere, at virksomheder og/eller deltagere foretrækker tilstedeværelsesundervisning.

5.3.1 De største barrierer er, at målgruppen foretrækker det praktiske indhold i undervisningen og tilstedeværelsesundervisning

I spørgeskemaundersøgelsen er AMU-udbydere blevet adspurgt om barrierer for at gennemføre AMU-forløb som fjernundervisning. Figur 5.1 viser hvilke barrierer, uddannelsesrepræsentanterne i høj grad eller i nogen grad vurderer gør sig gældende i forhold til i højere grad at gennemføre AMU som mere end 75 % fjernundervisning. Figuren viser resultaterne fra 2019 og 2021, samt om der er signifikante forskelle mellem årene.

FIGUR 5.1

Forhold, der i høj grad eller i nogen grad opleves som barrierer for at gennemføre AMU-forløb som mere end 75 % fjernundervisning

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 170 (2019) og 168 (2021).

Det er kun respondenter, der har svaret ”I høj grad” eller ”I nogen grad” til, at de følgende forhold en barriere for i højere grad at gennemføre AMU-forløb som mere end 75 % fjernundervisning, der er inkluderet i tabellen.

* Angiver, at der er signifikant forskel mellem 2019 og 2021 på et 0,05-niveau.

Andel i 2019 og 2021 er vægтет i forhold til populationen og efteruddannelsesområderne, således at andelen kan sammenlignes.

Som barrierer peges der i 2021 og 2019 især på, at dele af AMU-forløbet (fx praktisk indhold i kurserne) forudsætter tilstedeværelse, og at virksomheder og/eller deltagerne foretrækker tilstedeværelsesundervisning. 85 % i 2021 og 87 % i 2019 vurderer i høj grad eller i nogen grad, at praktisk indhold i AMU-kurserne er en barriere for fjernundervisning, mens 89 % i 2021 og 79 % i 2019 vurderer, at det er en barriere, at virksomheder og/eller deltagere foretrækker tilstedeværelsesundervisning.

Barrieren med, at målgruppen (virksomheder og kursister) foretrækker tilstedeværelsesundervisning, er steget signifikant fra 2019 til 2021 med 10 procentpoint. Dette er interessant set i lyset af covid-19-pandemien og erfaringerne herfra. En mulig forklaring kan være, at virksomhederne og/eller deltagerne har haft dårlige erfaringer med fjernundervisning under covid-19-pandemien, hvor al undervisning på AMU i perioder foregik som ren fjernundervisning og som nødundervisning.

I 2021 vurderes manglende/utilstrækkelig it-teknik hos kursisterne og manglende færdigheder og kompetencer hos kursisterne derudover som en barriere for fjernundervisning. Tre ud af fire respondenter vurderer i høj grad eller i nogen grad, at manglende it-teknik hos kursisterne (77 %) og manglende færdigheder og kompetencer hos deltagerne (74 %) er en barriere, jf. figur 5.1. Disse barrierer er ikke forskellige fra AMU-udbydernes vurdering i 2019.

Færrest respondenter peger i 2021 på, at følgende faktorer er barrierer for fjernundervisning: manglende/utilstrækkelig it-teknik hos AMU-udbydere (16 %), at der er ikke udviklet prøver til de pågældende kurser (18 %), manglende færdigheder og kompetencer hos underviserne (22 %) og administrative udfordringer (22 %), jf. figur 5.1.

Samlet set peger disse resultater i 2021 således i højere grad på barrierer for fjernundervisning, der handler om indholdet i AMU-kurserne og målgruppens manglende interesse for fjernundervisning frem for forhold, der handler om AMU-udbydernes kapacitet med hensyn til it-teknik og underviserkompetencer. Samme tendens findes i resultaterne fra 2019. Resultatet skal ses i lyset af, at det er AMU-udbydernes vurdering.

At praktisk indhold på kurserne vurderes som en af de største barrierer for fjernundervisning på AMU er en udbredt oplevelse blandt AMU-udbydere. Men vurderingen genfindes også blandt virksomhederne i interviewundersøgelsen. Inden for AMU-systemet har hovedparten af de kurser, der udbydes, et praktisk indhold, og som en af AMU-udbydere beskriver det, er det også styrken ved AMU:

Det praktiske indhold er styrken ved AMU. Du lærer nogle ting, og vi går ud og prøver det efterfølgende. Det har været den største barriere i forhold til fjernundervisning.

AMU-udbyder

Af interviewene med virksomhedsrepræsentanterne fremgår det også, at fjernundervisning har visse begrænsninger i forhold til praktiske elementer, som en af virksomhedsrepræsentanterne beskriver:

Så det er klart, at der, hvor man har brug for at have fingrene i dejen, der kræver det, at man er i en skole-setting. Så det er klart, at fjernundervisningen har nogle begrænsninger.

Virksomhedsrepræsentant

På den anden side er der AMU-udbydere inden for efteruddannelsesområdet HAKL, som ikke oplever, at praktisk indhold på samme måde på er en barriere for fjernundervisning. Samme resultat ses også af spørgeskemaundersøgelsen, jf. afsnit 5.3.5. Derimod oplever nogle af AMU-udbydere inden for HAKL, at de i perioden med mere fjernundervisning, som følge af forsøgsordningen og nødundervisningen, er blevet klogere på de muligheder, der er i fjernundervisningen.

Havde du spurgt for et år siden, så ville jeg havde sagt ja til, at praktiske elementer er en barriere, men nu er vi klogere, og vi er et andet sted, så nej [...] Af de kurser vi har på hylden, der har vi ikke nogen, hvor vi tænker, det er svært, fordi der er nogle praktiske elementer i det. Det er der faktisk ikke. Nu er vi også en handelsskole. Vi har hverken tømrere eller frisører.

AMU-udbyder

Eksempelvis oplever AMU-udbydere inden for HAKL, at de godt kan tilrettelægge kurser i samarbejde, personligt salg og forskellige personlige udviklingskurser som fjernundervisning. I afsnit 5.3.5 beskrives yderligere forskelle mellem hvilke barrierer for AMU tilrettelagt som fjernundervisning, som efteruddannelsesområderne peger på.

5.3.2 Kursister med svage digitale kompetencer og manglende it-udstyr er en udfordring

Spørgeskemaundersøgelsen blandt AMU-udbydere i 2021 peger på, at 3 ud af 4 respondenter vurderer, at manglende it-teknik hos kursisterne (77 %) og manglende færdigheder og kompetencer hos kursisterne (74 %) er en barriere for fjernundervisning, jf. figur 5.1. Samme billede finder vi i interviewundersøgelsen blandt AMU-udbydere og virksomheder, hvor det er et udbredt fund, at en af de største udfordringer med hensyn til AMU som fjernundervisning er kursisternes manglende digitale kompetencer, og at målgruppen for AMU i mange tilfælde er udfordrede på at bruge en computer, tjekke mails, tænde kameraet, mute deres lyd, og i det hele taget at kunne bruge de nødvendige platforme for at kunne deltage i fjernundervisning.

En AMU-udbyder fortæller, at de tilbyder de kursister, som har behov for det, et grundlæggende it-kursus, inden kursisterne skal deltage i andre AMU-kurser tilrettelagt som fjernundervisning for at afhjælpe, at svage digitale kompetencer ekskluderer kursister fra fjernundervisning. En anden AMU-udbyder peger derudover på, at svage digitale kompetencer hos kursisterne fremadrettet kan blive en mindre udfordring, hvis flere kursister får erfaringer med fjernundervisning.

5.3.3 En række barrierer er blevet mindre – selvom flere fortsat er store

Figur 5.1 viste dog også, at en række barrierer for at gennemføre AMU som mere end 75 % fjernundervisning er blevet mindre fra 2019 til 2021. Følgende forhold vurderer uddannelsesrepræsentanterne således i signifikant *mindre* grad som en *barriere* i 2021 sammenlignet med i 2019:

- Manglende/utilstrækkelig it-teknik hos AMU-udbydere (16 % i 2021 og 29 % i 2019)
- Der er ikke udviklet prøver til de pågældende kurser (18 % i 2021 og 38 % i 2019)
- Administrative udfordringer (22 % i 2021 og 40 % i 2019)
- Manglende færdigheder og kompetencer hos underviserne (22 % i 2021 og 45 % i 2019)
- Uklare eller uhensigtsmæssige regler, fx krav om til dokumentation af kursisternes deltagelse (42 % i 2021 og 49 % i 2019)
- Manglende og utilstrækkelig digitalt materiale (47 % i 2021 og 64 % i 2019).

Når en række barrierer vurderes at være mindre i 2021 sammenlignet med 2019 kan det til dels skyldes, at AMU-udbydere har fået flere erfaringer med fjernundervisning både som en del af forsøgsordningen og under covid-19-pandemien og nødundervisningen. Perioden med covid-19 og nødundervisning har eksempelvis styrket underviserens færdigheder og kompetencer med hensyn til at afvikle fjernundervisning og sat skub i udviklingen af digitale materialer på AMU (EVA, 2021).

Perioden har formentlig også styrket AMU-udbydernes it-teknik, fordi det har været nødvendigt med tilstrækkelig it-teknik for at kunne gennemføre undervisning i perioden. Det skal dog bemærkes, at selvom manglende og utilstrækkeligt digitalt materiale i mindre grad opleves som en barriere i 2021 end i 2019, så vurderer halvdelen af respondenterne (47 %) dog stadigvæk, at det i høj grad eller i nogen grad er en barriere for at gennemføre fjernundervisning på AMU. Der er dermed et potentiale i få udviklet digitale materialer. Afsnit 5.3.4 beskriver de kvalitative fund med hensyn til dette.

Med VEU-trepartsaftalen fra 2017 blev der indført et centralt prøvekrav i AMU, hvor det blev besluttet, at de udbudte AMU-kurser skal afsluttes med en prøve (Regeringen et al. 2017: 14-15). Det blev

nærmere fastsat, at der skulle udvikles prøver til alle AMU-kurser med en aktivitet på 0,5 årselev eller derover, og fra 1. januar 2020 kunne uddannelser ikke afholdes uden prøve, med mindre de var fritaget fra prøvekravet. Resultatet af dette ses i uddannelsesrepræsentanternes vurdering af, om manglende prøver er en barriere for fjernundervisning, hvor 18 % af respondenterne i 2021 vurderer, at manglende udviklede prøver til de pågældende kurser er en barriere for fjernundervisning, mens det i 2019 var dobbelt så mange (38 %), jf. figur 5.1. Af interviewundersøgelsen med AMU-udbydere fremgår dog det perspektiv, at prøverne i høj grad er blevet udviklet til fysisk tilstedeværelse, og at det er en barriere for fjernundervisning på AMU, at prøverne ikke nødvendigvis fungerer online. Dermed er det ikke kun, om der er udviklet prøver til de pågældende kurser, som kan være en barriere for fjernundervisning, men også om prøverne kan gennemføres og fungerer online.

Reglerne, fx krav om dokumentation af kursisternes deltagelse, vurderes også at være en mindre barriere i 2021 sammenlignet med 2019. Resultatet peger på en ændring i perioden med forsøgsordningen, hvor udbydere oplever reglerne som mindre uklare og uhensigtsmæssige. Dette kan muligvis skyldes, at flere AMU-udbydere har udbudt fjernundervisning og været en del af forsøgsordningen. Dog skal det bemærkes, at 4 ud af 10 (42 %) respondenter i 2021 vurderer, at reglerne i høj grad eller i nogen grad er uklare og uhensigtsmæssige, og dermed er der også et potentiale for fortsat forbedring her.

Der var i spørgeskemaet mulighed for at tilføje andre barrierer. Det har i alt 34 uddannelsesrepræsentanter benyttet sig af. Ser man nærmere på disse, er der en række temaer, der går igen. Det drejer sig om følgende, som til dels overlapper med de samme barrierer som i figur 5.1:

- Økonomiske barrierer, fx at deltagerbetalingen er for høj, samt at det er ressourcekrævende at afvikle fjernundervisning og udbyde mindre hold.
- Indholdsmæssige og pædagogiske/didaktiske barrierer, hvor det fx vurderes, at det giver bedre læring, hvis deltagerne er fysisk til stede, at undervisningen normalt er meget praktisk orienteret, et ønske om praksisnær teori samt barrierer med hensyn til kurser med høj grad af samarbejde og interaktion.
- Forskellige manglende forudsætninger, fx med hensyn til it-færdigheder hos kursisterne, afklaring af kursisternes forudsætninger, manglende it-udstyr hos kursisterne, manglende kontorplads/rum til at kunne deltage i fjernundervisning hjemmefra, selvdisciplin, sproglige udfordringer og læsevanskeligheder.
- Barrierer, der handler om bestemte regler, herunder hvordan man dokumenterer studieaktivitet særligt i forhold til asynkron fjernundervisning og læring væk fra computeren, samt at reglerne og tilmeldingssystemerne ikke understøtter ønsket om fleksibilitet og individuel tilrettelæggelse af fjernundervisningsforløb.

5.3.4 Udvikling af fjernundervisning kan være ressourcekrævende

Interviewene med AMU-udbydere viser, at udbydere oplever fjernundervisning og herunder især udvikling af fjernundervisning som ressourcekrævende. Analysen af interviewene peger særligt på to årsager: For det første, at fjernundervisning stiller nye krav til undervisningsmaterialet og underviserne, og for det andet, at fleksibiliteten, som fjernundervisning giver virksomhederne, er mere ressourcekrævende for udbydere.

Med hensyn til den første årsag, at fjernundervisning stiller nye krav til undervisningsmaterialet og undervisere, peger informanter blandt AMU-udbydere på, at det i fjernundervisning er særligt vigtigt med variation for at motivere og fastholde kursisterne, og at det kræver mange ressourcer at

udføre varieret digital undervisning. Eksempelvis tager det lang tid at udarbejde videoer, som er elementer, der kan gøre fjernundervisningen levende og varieret.

Det er da dødens pølse, for at sige det mildt, hvis du selv skal sidde derhjemme og lære et eller andet, og du så sidder med en 200 siders PDF-fil. Det ville jeg ikke selv bryde mig om. Jeg ville godt have, at der var lidt mere liv. Det må gerne være noget video, nogle forskellige ting, en quiz. Det stiller nogle krav til noget lidt mere levende undervisning.

AMU-udbyder

Den første årsag, at nogle af de interviewede AMU-udbydere oplever udviklingen af fjernundervisning og undervisningsmaterialet som ressourcekrævende, skal ses i lyset af resultatet fra spørgeskemaundersøgelsen blandt AMU-udbydere, der viser, at halvdelen af respondenterne (47 %) i 2021 vurderer, at manglende og utilstrækkelig digitalt materiale er en barriere for fjernundervisning, jf. figur 5.1. Dertil kommer et perspektiv fra interviewene med AMU-udbydere og virksomheder om, at kurserne tilrettelagt som fjernundervisning ikke må blive for standardiserede, således at de opleves som mindre relevante og aktuelle for virksomhederne. Selvom der udvikles digitalt materiale til AMU-kurserne, vil der stadigvæk, ifølge AMU-udbyderne, skulle bruges ressourcer på at justere og forny materialet.

Som del af at fjernundervisning stiller nye krav til undervisningsmaterialerne, peger interviewene med AMU-udbyderne og virksomheder også på, at fjernundervisning kræver nye og andre pædagogiske og didaktiske kompetencer, fordi underviserne ikke kan gå rundt mellem kursisterne og se dem i øjnene. En af AMU-udbyderne beskriver, at ”det er svært at overføre den måde, underviserne har undervist på hele tiden, til fjernundervisning”. At skulle tilrettelægge fjernundervisning er nyt for mange undervisere på AMU, og ifølge udbyderne kræver fjernundervisning derfor ekstra ressourcer for at løfte undervisernes kompetenceniveau både med hensyn til det tekniske og de didaktiske og pædagogiske aspekter af fjernundervisning. Samme perspektiv ses blandt nogle af virksomhederne, der oplever, at AMU tilrettelagt som fjernundervisning fremadrettet også bør handle om, at AMU-underviserne får et kompetenceløft gennem efteruddannelse, hvor de bliver klædt på til at undervise foran skærmen.

Den anden årsag til, at AMU-udbyderne oplever fjernundervisning som ressourcekrævende, er balancen mellem fleksibilitet i AMU, hvor udbydere opretter små fag, mindre hold og individuel undervisning eksempelvis som asynkron undervisning, og tilgængelighed af underviserne og it-support. Nogle udbydere oplever, at det er svært at have undervisere til stede digitalt, som kan hjælpe kursisterne, hvis der er meget få kursister på samme tid, eller hvis kursisterne har brug for hjælp uden for den almindelige undervisningstid. Derudover oplever AMU-udbyderne, at fjernundervisning også kræver flere ressourcer i forbindelse med it-support til kursisterne. Som en af AMU-udbyderne udtrykker det:

Lige så snart vi skruer op for fleksibiliteten, så skuer vi også op for de ressourcer, vi bruger på det.

AMU-udbyder

En af AMU-udbyderne har haft gode erfaringer med *chatbots*, det vil sige teknologi, der kan forstå talt eller skrevet sprog og leverer relevant eller specifikt svar i form af en samtale, til at imødekomme kursisterne, når de har brug for hjælp uden for den normale undervisningstid.

Da fjernundervisning vurderes at være ressourcekrævende, fremhæver AMU-udbyderne i interviewundersøgelsen også taxameterordningen for fjernundervisning som en barriere for at få mere fjern-

undervisning på AMU. Udbyderne vurderer ikke, at fjernundervisning er billigere at afvikle end tilstedeværelsesundervisning og ser derfor det lavere taxameter som en barriere for at udbyde mere fjernundervisning fremadrettet.

5.3.5 Efteruddannelsesområderne oplever forskellige barrierer

Der er forskel på, hvilke barrierer uddannelsesrepræsentanterne inden for de forskellige efteruddannelsesområder oplever som større eller mindre. Tabel 5.2 viser resultatet af spørgeskemaundersøgelsen i 2019 og 2021 og respondenternes vurderinger af barrierer for at gennemføre AMU-forløb som mere end 75 % fjernundervisning opdelt på efteruddannelsesområderne i 2019 og 2021.

TABEL 5.2

Overblik over de efteruddannelsesområder, der i større grad eller mindre grad peger på bestemte barrierer i forhold til gennemsnittet for de øvrige

	Uddannelsesområder, der i større grad peger på de pågældende barrierer		Uddannelsesområder, der i mindre grad peger på de pågældende barrierer	
	2019	2021	2019	2021
Dele af AMU-forløbet (fx praktisk indhold i kurserne) forudsætter tilstedeværelse (n = 159 (2019) og 161 (2021))	EPOS, TUR	BAI, ETIE, TUR	HAKL	HAKL
Virksomheder og/eller deltagere foretrækker tilstedeværelsesundervisning (n = 155 (2019) og 156 (2021))		SUS	HAKL	EPOS
Uklare eller u hensigtsmæssige regler, fx om krav til dokumentation af kursisternes deltagelse (n = 118 (2019) og 135 (2021))	HAKL	BAI	EPOS, SVEJS	TUR
Manglende færdigheder og kompetencer hos deltagerne (n = 156 (2019) og 158 (2021))			HAKL, ETIE	ETIE, TUR
Manglende/utilstrækkelig it-teknik hos kursisterne (n = 146 (2019) og 158 (2021))		EPOS, KHRU, SVJS	HAKL	HAKL, TUR
Manglende eller utilstrækkeligt digitalt materiale (n = 158 (2019) og 161 (2021))	IM	BAI	EPOS, ETIE	HAKL
Der er ikke udviklet prøver til de pågældende kurser (n = 150 (2019) og 158 (2021))		EPOS, SUS, SVEJS, ETIE	ETIE, TUR	TUR
Administrative udfordringer (n = 147 (2019) og 151 (2021))			MJE, EPOS	KHRU, TUR
Manglende/utilstrækkelig it-teknik hos AMU-udbydere (n = 133 (2019) og 152 (2021))			TUR, SVEJS	
Manglende færdigheder og kompetencer hos undervisere (n = 142 (2019) og 161 (2021))		EPOS, KHRU, SUS, ETIE	MJE	IM

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: De nævnte efteruddannelsesområder ligger hhv. statistisk signifikant på et 0,05 niveau *over* eller *under* gennemsnittet for de øvrige uddannelsesområder det pågældende år.

Tabel 5.2 viser, at HAKL, TUR og ETIE skiller sig ud i forhold til de øvrige efteruddannelsesområder på vurderingen af en række områder, hvor de i *mindre grad* vurderer, at der er tale om barrierer. Sammenlignet med gennemsnittet vurderer respondenterne inden for HAKL således både i 2019 og 2021 i *mindre grad*, at det er en barriere, at dele af AMU-forløbet (fx praktisk indhold i kurserne) kræver tilstedeværelse, og i *mindre grad* i både 2019 og 2021, at manglende/utilstrækkelig it-teknik hos kursisterne er en barriere sammenlignet med gennemsnittet.

TUR adskiller sig i og med, at respondenterne i *mindre grad* end gennemsnittet både i 2019 og 2021 vurderer, at manglende udviklet prøver til de pågældende kurser er en barriere for fjernundervisning, mens respondenterne inden for ETIE i både 2019 og 2021 i *mindre grad* vurderer, at manglende færdigheder og kompetencer hos deltagerne er en barriere for fjernundervisning.

På den anden side viser tabel 5.2 også, at flere efteruddannelsesområder i 2021 i højere grad end gennemsnittet vurderer, at det i *højere grad* er en barriere, at dele af AMU-forløbet (fx praksis indhold i kurserne) kræver tilstedeværelse (BAI, ETIE og TUR), at der ikke er udviklet prøver til de pågældende kurser (EPOS, SUS, SVEJS og ETIE), og at der er manglende færdigheder og kompetencer hos undervisere (EPOS, KHRU, SUS og ETIE). Inden for efteruddannelsesområderne EPOS, BAI og ETIE vurderer respondenterne i 2021 i *højere grad* end gennemsnittet, at en række faktorer er en barriere for at gennemføre fjernundervisning.

5.4 Hver tredje udbyder vurderer, at målgruppen finder fjernundervisning på AMU attraktivt

Spørgeskemaundersøgelsen blandt AMU-udbydere viser, at hver tredje respondenter (hhv. 33 % i 2019 og 35 % i 2021) vurderer, at målgruppen (virksomheder og kursister) i høj grad eller i nogen grad finder muligheden for fjernundervisning på AMU attraktiv, jf. tabel 5.3.

TABEL 5.3

Andel fordelt på efteruddannelsesområde, der i høj grad eller i nogen grad vurderer, at målgruppen (virksomheder og kursister) overordnet set finder muligheden for fjernundervisning i AMU attraktivt

	2019	2021
Bygge/anlæg og industri (BAI) (n = 14 (2019) og 18 (2021))	36 %	17 %
Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) (n = 14 (2019) og 11 (2021))	50 %	45 %
Det tværfaglige område (TVÆR) (n = 10 (2019) og 2 (2021))	50 %	0 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) (n = 35 (2019) og 28 (2021))	60 %*	79 %*
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IF) (n = 19 (2019) og 19 (2021))	26 %	37 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHRU) (n = 15 (2019) og 16 (2021))	33 %	25 %

	2019	2021
Mejeri og jordbrug (MJE) (n = 13 (2019) og 9 (2021))	31 %	11 %*
Metalindustrien (MI) (n = 10 (2019) og 12 (2021))	10 %*	33 %
Serviceerhvervene (SUS) (n = 8 (2019) og 13 (2021))	25 %	31 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) (n = 9 (2019) og 10 (2021))	33 %	10 %*
Tekniske installationer og energi (ETIE) (n = 4 (2019) og 5 (2021))	0 %*	60 %
Transporterhvervene (TUR) (n = 19 (2019) og 25 (2021))	32 %	32 %
Total (n = 170 (2019) og 168 (2021))	33 %	35 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 170 (2019) og 168 (2021).

Det er kun respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til spørgsmålet om, hvorvidt målgruppen overordnet set finder muligheden for fjernundervisning i AMU attraktivt, der er inkluderet i tabellen.

* Angiver, at andelen inden for området, der "I høj grad" eller "I nogen grad" vurderer, at fjernundervisning i AMU er attraktiv, er signifikant forskellig fra gennemsnittet for de øvrige områder på et 0,05-niveau.

Den totale andel i 2019 og 2021 er vægтет i forhold til populationen og efteruddannelsesområderne, således at andelen kan sammenlignes. Andelen er ikke signifikant forskellig fra hinanden på et 0,05-niveau.

Tabel 5.3 viser, at der mellem efteruddannelsesområderne er få forskelle på, om respondenterne vurderer, at deres målgruppe finder fjernundervisning attraktiv. Inden for HAKL vurderer respondenterne i *højere grad* både i 2019 og 2021, at målgruppen finder fjernundervisning på AMU attraktivt. 79 % af respondenterne inden for HAKL svarer i 2021, at de i høj grad eller i nogen grad vurderer, at målgruppen finder det attraktivt, mens det i 2019 er 60 % af respondenterne inden for HAKL. Modsat vurderer respondenterne inden for SVEJS og MJE i *mindre grad*, at fjernundervisning er attraktiv for deres målgruppe, hvor hhv. 10 % og 11 % i 2021 svarer "I høj grad" eller "I nogen grad".

I interviewundersøgelsen med AMU-udbydere og virksomheder er interviewpersonerne blevet spurgt, om målgruppen for AMU finder fjernundervisning attraktiv. Billedet i interviewene er blandet, hvor nogle AMU-udbydere og virksomheder vurderer, at fjernundervisning opleves som attraktiv, mens andre AMU-udbydere og virksomheder vurderer, at fjernundervisning ikke opleves som attraktiv. Blandt de AMU-udbydere og virksomheder, der oplever fjernundervisning som attraktiv for målgruppen, begrundes det først og fremmest med fleksibiliteten i fjernundervisning, og at der er større garanti for, at kurserne bliver gennemført. Disse udbydere og virksomheder er begejstrede for fjernundervisning på AMU og håber, at muligheden fortsat vil være der, efter forsøgsordningen er slut.

5.5 Målgruppen efterspørger mere fjernundervisning på AMU end tidligere, men efterspørgslen er fortsat relativ lav

Af tabel 5.4 ses AMU-udbydernes vurdering af, om målgruppen (virksomheder og kursister) i høj grad eller i nogen grad efterspørger AMU, hvor mere end 75 % af undervisningen foregår som fjernundervisning. Respondenternes vurdering er, at målgruppen i signifikant højere grad efterspørger fjernundervisning på AMU i 2021 sammenlignet med 2019, men at efterspørgslen fortsat er relativ lav. Hver fjerde respondent (26 %) i 2021 vurderer, at målgruppen i høj grad eller i nogen grad efterspørger AMU som fjernundervisning, mens det kun var en halvt så stor andel i 2019 (13 %). En mulig forklaring på, at målgruppen i højere grad end tidligere efterspørger AMU tilrettelagt som fjernundervisning, kan være erfaringerne fra covid-19-pandemien og nødundervisningen. Dette belyses i kapitel 6.

At hver fjerde respondent vurderer, at målgruppen efterspørger AMU, hvor mere end 75 % af undervisningen foregår som fjernundervisning, skal ses i sammenhæng med, at flest respondenter i spørgeskemaundersøgelsen i 2021 (89 %) vurderer, at den største barriere for at gennemføre AMU-forløb som mere end 75 % fjernundervisning er, at virksomheder og/eller kursister foretrækker tilstedeværelsesundervisning, jf. afsnit 5.3.1. Det er dog interessant, at udbyderne vurderer, at efterspørgslen efter fjernundervisning er højere i 2021 sammenlignet med 2019 samtidig med, at udbyderne også vurderer, at det i 2021 er en signifikant større barriere for fjernundervisning, at målgruppen foretrækker tilstedeværelsesundervisning. En nærliggende forklaring på den relativt store efterspørgsel i begyndelsen af 2021 kan være covid-19-pandemien.

TABEL 5.4

Andel fordelt på efteruddannelsesområde, der i høj grad eller i nogen grad vurderer, at målgruppen (virksomheder og kursister) efterspørger AMU, hvor mere end 75 % af undervisningen foregår som fjernundervisning

	2019	2021
Bygge/anlæg og industri (BAI) (n = 14 (2019) og 18 (2021))	14 %	11 %
Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) (n = 14 (2019) og 11 (2021))	7 %	18 %
Det tværfaglige område (TVÆR) (n = 10 (2019) og 2 (2021))	10 %	0 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) (n = 35 (2019) og 28 (2021))	37 %*	64 %*
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IF) (n = 19 (2019) og 19 (2021))	11 %	26 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHRU) (n = 15 (2019) og 16 (2021))	7 %	6 %*
Mejeri og jordbrug (MJE) (n = 13 (2019) og 9 (2021))	8 %	22 %
Metalindustrien (MI) (n = 10 (2019) og 12 (2021))	10 %*	33 %

	2019	2021
Serviceerhvervene (SUS) (n = 8 (2019) og 13 (2021))	0 %*	23 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) (n = 9 (2019) og 10 (2021))	22 %	10 %*
Tekniske installationer og energi (ETIE) (n = 4 (2019) og 5 (2021))	0 %*	40 %
Transporterhvervene (TUR) (n = 19 (2019) og 25 (2021))	5 %*	16 %*
Total (n = 170 (2019) og 168 (2021)) **	13 %	26 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 170 (2019) og 168 (2021).

Det er kun respondenter, der har svaret ”I høj grad” eller ”I nogen grad” til spørgsmålet om målgruppen efterspørger AMU, hvor mere end 75 % af undervisningen foregår som fjernundervisning, der er inkluderet i tabellen.

* Angiver, at andelen inden for området der ”I høj grad” eller ”I nogen grad” vurderer at målgruppen efterspørger AMU som fjernundervisning, er signifikant forskellig fra gennemsnittet for de øvrige områder på et 0,05 niveau.

Den totale andel i 2019 og 2021 er vægтет i forhold til populationen og efteruddannelsesområderne, således at andelen kan sammenlignes. Andelen er signifikant forskellig fra hinanden på et 0,05 niveau og markeret med **.

Tabel 5.4 viser derudover, at der er visse forskelle på efteruddannelsesområdernes vurdering af, om deres målgruppe efterspørger AMU, hvor mere end 75 % af undervisningen foregår som fjernundervisning. Inden for HAKL vurderer respondenterne både i 2019 og 2021 i *højere grad*, at deres målgruppe efterspørger fjernundervisning på AMU. 64 % af respondenterne i 2021 og 37 % af respondenterne i 2019 vurderer, at deres målgruppe inden for HAKL i høj grad eller i nogen grad efterspørger AMU som fjernundervisning. Omvendt er det inden for KHRU, SVEJS og TUR i 2021, hvor hhv. 6 %, 10 % og 16 % af respondenterne i 2021 vurderer, at deres målgruppe efterspørger fjernundervisning på AMU.

Analysen af de kvalitative data viser, at det kan være meget forskelligt fra virksomhed til virksomhed – og mellem virksomhederne og kursisterne – om man fortrækker fjernundervisning eller tilstedeværelsesundervisning. Informanterne fra virksomhederne peger på, at virksomhederne og medarbejderne fortrækker tilstedeværelsesundervisning, fordi medarbejderne ikke er så digitalt stærke, fordi virksomhederne oplever, at læringsudbyttet er bedre ved tilstedeværelsesundervisning, fordi de AMU-kurser, som virksomhederne efterspørger, ikke egner sig til fjernundervisning, eller fordi virksomhederne ikke kan se nogen fordele ved fjernundervisning.

Omvendt peger informanter på, at når fjernundervisning efterspørges af virksomheden og medarbejderne, er det fordi, det giver større grad af fleksibilitet, jf. afsnit 5.2.1, og fordi deres erfaringer med fjernundervisning har været positive. Blandt de virksomheder, der efterspørger fjernundervisning, er der fx hoteller, der har svært ved at sende medarbejdere på kursus i flere dage i træk eller har medarbejdere, der arbejder om aftenen eller natten. Som en af virksomhedsrepræsentanterne fortæller:

Vi vil klart gå efter fjernundervisning. Vi vil faktisk have svært ved decideret at sende medarbejdere væk i 13 dage.

Virksomhedsrepræsentant

Interviewene med AMU-udbydere peger også på denne forskel mellem virksomhedernes efterspørgsel efter fjernundervisning, hvor nogle udbydere oplever, at både virksomhederne og medarbejderne

bejderne fortrækker tilstedeværelsesundervisning, nogle udbydere oplever, at særligt medarbejderne fortrækker tilstedeværelsesundervisning, mens virksomhederne kan se fordelene ved fjernundervisning, og andre udbydere oplever, at både medarbejderne og virksomheden efterspørger fjernundervisning. Blandt nogle AMU-udbydere er der en oplevelse af, at virksomheder og medarbejdere har fået øjnene op for, at AMU-kurser kan være tilrettelagt som fjernundervisning, og at der fremadrettet vil komme en efterspørgsel på fjernundervisning fra kursisterne, som man ikke har oplevet før. Dette fordi kursisterne har fået erfaring med, at fjernundervisning virker og derfor ikke kan se, hvorfor man nødvendigvis skal mødes fysisk til alle dele af kurset.

Interviewene med AMU-udbydere peger på, at det særligt er kurser inden for it, ledelse, digitalt salg, rengøring, kontorbrug, certifikatfornyelser og viden på demensområdet, som virksomhederne efterspørger som fjernundervisning. En af AMU-udbydere beskriver, at det i høj grad vil være ”de fleksible muligheder, som åbent læringscenter og fjernundervisning, der bliver efterspurgt”. Hvordan covid-19-pandemien og nødundervisning har påvirket efterspørgslen af AMU tilrettelagt som fjernundervisning belyses i kapitel 6.

5.6 Fjernundervisning egner sig ikke til alle AMU-kursister eller til alle AMU-kurser

Analyser af de kvalitative data viser, at fjernundervisning ikke egner sig til alle AMU-kursister eller til alle AMU-kurser. De interviewede AMU-udbydere peger på, at kursisterne i målgruppen for AMU blandt andet er produktionsmedarbejdere og lagermedarbejdere, og det i mange tilfælde er medarbejdere, som ikke er vant til at sidde foran en computer eller bruge digitale platforme. Dette kan gøre det udfordrende og mindre egnet for dem at gennemføre AMU-kurser som fjernundervisning.

Vi har stadigvæk målgrupper i Danmark, som ikke er vant til at bruge it, og som ikke er vant til gå på efteruddannelse. Så vi skal stadigvæk huske, at der skal være noget til dem. Så kan man jo sige, at fjernundervisning heller ikke kan bruges til alt.

AMU-udbyder

Dertil kommer, at mange kursister i målgruppen har udfordringer med at læse og skrive og ikke nødvendigvis er uddannelsesvante. Fjernundervisning er ofte mere læsetungt, kræver en højere grad af selvdisciplin og motivation, og hvis underviseren ikke er til stede, kan det opleves som svære for nogle i målgruppen at få den rette hjælp. Derfor kan fjernundervisning være en udfordring for målgruppen, som en virksomhedsrepræsentant beskriver:

Jeg ved, at for en del af vores medarbejdere er det længe siden, at de har været på uddannelse, og der har jeg faktisk nogle gange hørt, at de siger, at det har været svært at arbejde hjemmefra og skulle formulere sig. Nogle gange skulle man skrive til læreren, enkelte gange har man kunnet komme i kontakt virtuelt eller via telefon, og det har været en udfordring for dem, når de har været væk fra skolebænken i lang tid.

Virksomhedsrepræsentant

Analyserne af interviewene med AMU-udbydere og virksomheder viser også, at det er et udbredt perspektiv, at ikke alle AMU-kurser er lige egnede til fjernundervisning. Blandt interviewpersonerne er der en udbredt oplevelse af, at kurser med teoretisk indhold fungerer godt som fjernundervisning, og det er dér, hvor fjernundervisning egner sig bedst, hvorimod kurser med praksiselementer, hvor man skal have nogle ting i hænderne og prøver det af, ikke egner sig til fjernundervisning, men kræver fysisk tilstedeværelse.

Derudover er der kurser, som ifølge en af AMU-udbydere ”er lidt mere i grænseområdet, hvor man egentlig godt kan køre dem som fjernundervisning, men hvor det giver bedre mening, hvis man var til stede”. Det kan eksempelvis være kurser i ledelse, samarbejde, samtaler og kommunikation, hvor nogle udbydere og virksomheder vurderer, at disse kurser fungerer fint som fjernundervisning, mens andre udbydere og virksomheder vurderer, at de ikke fungerer som fjernundervisning, fordi man mangler kropssproget, det relationelle, fællesdrøftelser, gruppearbejde og klasserumssnakken. Blandt de udbydere og virksomheder, som vurderer, at kurserne fungerer som fjernundervisning, har undervisningen været tilrettelagt som synkron undervisning, det vil sige hvor underviser og kursister er digitalt til stede samtidig og dermed givet mulighed for fællesdrøftelser og gruppearbejde. Dertil påpeger nogle af AMU-udbydere, at fjernundervisning og det digitale er i forandring, og ”jo bedre vi bliver til at bruge teknologien, der er til fjernundervisning, jo mere kan vi,” som en AMU-udbyder fortæller.

5.7 Flere virksomheder og udbydere ser muligheder i at tilrettelægge AMU som *blended learning*

I de kvalitative interviews med AMU-udbydere og virksomheder fremgår det, at flere virksomheder og udbydere ser muligheder i at tilrettelægge AMU som *blended learning*, det vil sige undervisning, der kombinerer fjernundervisning og tilstedeværelsesundervisning. Muligheden med *blended learning* er ifølge interviewpersonerne at kombinere fordelene ved fjernundervisning og fordelene ved tilstedeværelsesundervisning, da de hver især egner sig godt til forskellige ting, som en AMU-udbyder fortæller:

Der er noget læringsmæssigt, der egner sig godt til fjernundervisning, og som det digitale rum kan, og så er der noget, der bare overhovedet ikke egner sig til det [...] de allerbedste kurser ville nok faktisk være dem, hvor man får lidt af begge dele.

AMU-udbyder

AMU tilrettelagt som *blended learning* vil også betyde, at man anvender den undervisningsform, som er bedst egnet til de specifikke dele af kurserne, eksempelvis hvor teoridelen af kurset tilrettelægges som fjernundervisning, mens den praktiske del foregår som fysisk tilstedeværelsesundervisning. Blandt de interviewede virksomheder er der dog delte meninger om, hvor meget fjernundervisningen skal fylde. Nogle virksomhederne efterspørger, at størstedelen af undervisningen er tilrettelagt som fjernundervisning, hvor tilstedeværelsesundervisning bruges i forbindelse med det praktiske indhold eller i forbindelse med opstart af et kursus, som en virksomhedsrepræsentant fortæller her:

Der vil være fag, hvor vi ville elske at køre 100 % online, og så vil der være fag, hvor vi selvfølgelig må bide til bollen og sende folk afsted, men hvor vi helt klart vil vælge de skoler, der kører hybridmodellerne [*blended learning*]. Tager vi noget så håndgribeligt som kørekorttræning, der vil vi holde fast i de skoler, der kører teorien online og så hiver folk ind til noget fysisk banetræning.

Virksomhedsrepræsentant

Andre virksomheder efterspørger, at størstedelen af undervisningen er tilrettelagt som tilstedeværelsesundervisning, og hvor fjernundervisning fylder en mindre del, men kan bruges i forbindelse med fordybelsestid eller den teoretiske del.

På tværs af virksomheder og AMU-udbydere er vurderingen dog, ”at fremtiden bliver et godt miks af fremmøde, hybridundervisning [*blended learning*] og fjernundervisning. Et mere fleksibelt miks,” som en af AMU-udbyderne udtrykker det.

5.8 Hver fjerde udbyder vurderer, at målgruppen har kendskab til muligheden med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning

Forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning blev igangsat i 2018 og er gældende frem til udgangen af 2021. Det er derfor interessant at belyse, om målgruppen (virksomheder og kursister) har kendskab til muligheden med forsøgsordningen. I spørgeskemaundersøgelsen blandt AMU-udbydere er repræsentanterne blevet bedt om at vurdere, om målgruppen (virksomheder og kursister) har kendskab til muligheden for at få VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning. Tabel 5.5 viser, at hver fjerde (25 %) respondent vurderer, at målgruppen i høj grad eller i nogen grad har kendskab til muligheden med VEU-godtgørelse.

TABEL 5.5

Andel fordelt på efteruddannelsesområde, der i høj grad eller i nogen grad vurderer, at målgruppen (virksomheder og kursister) har kendskab til muligheden for at få VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning

	2019	2021
Bygge/anlæg og industri (BAI) (n = 14 (2019) og 18 (2021))	21 %	28 %
Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) (n = 14 (2019) og 11 (2021))	14 %	27 %
Det tværfaglige område (TVÆR) (n = 10 (2019) og 2 (2021))	20 %	50 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) (n = 35 (2019) og 28 (2021))	29 %*	43 %*
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IF) (n = 19 (2019) og 19 (2021))	11 %	16 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHUR) (n = 15 (2019) og 16 (2021))	7 %*	19 %
Mejeri og jordbrug (MJE) (n = 13 (2019) og 9 (2021))	8 %	22 %
Metalindustrien (MI) (n = 10 (2019) og 12 (2021))	20 %	33 %
Serviceerhvervene (SUS) (n = 8 (2019) og 13 (2021))	22 %	15 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) (n = 9 (2019) og 10 (2021))	0 %*	10 %*
Tekniske installationer og energi (ETIE) (n = 4 (2019) og 5 (2021))	0 %*	40 %

	2019	2021
Transporterhvervene (TUR) (n = 19 (2019) og 25 (2021))	16 %	24 %
Total (n = 170 (2019) og 168 (2021)) **	15 %	25 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 170 (2019) og 168 (2021).

Det er kun respondenter, der har svaret ”I høj grad” eller ”I nogen grad” til spørgsmålet om, hvorvidt målgruppen har kendskab til muligheden for VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning, der er inkluderet i tabellen.

* Angiver, at andelen inden for området, der ”I høj grad” eller ”I nogen grad” vurderer, at målgruppen har kendskab til muligheden for VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning, er signifikant forskellig fra gennemsnittet for de øvrige områder på et 0,05-niveau.

Den totale andel i 2019 og 2021 er vægtet i forhold til populationen og efteruddannelsesområderne, således at andelen kan sammenlignes. Andelen er signifikant forskellig fra hinanden på et 0,05-niveau og markeret med **.

Af tabel 5.5 fremgår det yderligere, at uddannelsesrepræsentanterne i højere grad vurderer, at målgruppens kendskab til muligheden med VEU-godtgørelse i fjernundervisning er steget fra 2019, hvor 15 % vurderer, at målgruppen kendte til dette, til 2021, hvor det er 25 %. Forskellen mellem 2019 og 2021 er signifikant. Det er ikke så overraskende, idet forsøgsordningen også i højere grad er blevet anvendt efter 2019. Selvom kendskabet til forsøgsordningen er steget blandt målgruppen, så er der stadigvæk et potentiale i at få kendskabet udbredt til en større del af målgruppen.

Ser vi nærmere på vurderingen af målgruppens kendskab til forsøgsordningen opdelt på efteruddannelsesområderne, viser tabel 5.5, at der er få forskelle på efteruddannelsesområderne. Kun HAKL og SVEJS adskiller sig fra gennemsnittet i 2021. Inden for HAKL vurderer respondenterne i *højre grad* end gennemsnittet, at målgruppen har kendskab til muligheden for at få VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning. 43 % af respondenterne svarer, at målgruppen inden for HAKL i høj grad eller i nogen grad har kendskab til muligheden. På SVEJS er det modsat – her vurderer respondenterne i *mindre grad* end gennemsnittet, at målgruppen har kendskab til muligheden med VEU-godtgørelse.

Af interviewene med AMU-udbydere fremgår det, at nogle udbydere oplever, at virksomhederne ikke har kendskab til forsøgsordningen og mulighederne med fjernundervisning, og at deres manglende kendskab er en barriere for at udbrede fjernundervisning på AMU. AMU-udbydere peger på, at der mangler oplysningskampagner og markedsføring til virksomheder, som kan understøtte virksomhedernes kendskab til forsøgsordningen og muligheden med at få VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning. En AMU-udbyder fortæller, at forsøgsordningen ikke skal være ”en velbevaret hemmelighed, der står et eller andet sted i trepartsaftalen”, men en ordning som virksomhederne har kendskab til og derfor kan bruge.

6 Erfaringer fra perioden med covid-19

I dette kapitel belyser vi covid-19-pandemien og nødundervisningens betydning for fjernundervisning og forsøgsordningen, samt AMU-udbydernes og virksomhedernes vurderinger af efterspørgslen efter AMU efter erfaringerne fra covid-19 perioden.

Covid-19-pandemien og nedlukningen af Danmark i marts 2020 har haft stor betydning for uddannelsesinstitutioner, som med kort varsel måtte omlægge undervisningen eller aflyse den planlagte undervisning, og for virksomheder og arbejdspladser, som i nogle tilfælde måtte sende deres medarbejdere hjem eller afskedige dem. Undervisningen på AMU måtte i perioder gennemføres uden fysisk tilstedeværelse af undervisere og kursister. I stedet for den almindelige undervisning trådte en nødundervisningsbekendtgørelse i kraft (BUVM, 2020a: BEK nr. 242 af 19.03.2020).

Generelt følger det af nødundervisningsbekendtgørelsen, at ingen bestemmelser i lovgivningen for den pågældende undervisning, institution eller skole er til hinder for at gennemføre nødundervisning efter loven (BUVM, 2020a: BEK nr. 242 af 19.03.2020, § 6). På AMU betyder det blandt andet, at gældende regler om 25 % tilstedeværelsesundervisning, at læreren ikke må undervise hjemmefra, og at krav om kursisternes tilstedeværelse sættes ud af kraft. Nødundervisning som følge af covid-19-pandemien må tilrettelægges som fuld fjernundervisning og både som synkron og asynkron fjernundervisning eller en kombination. Der stilles i nødundervisningen ikke krav til fremmøderegistrering, men derimod krav om aktiv deltagelse. Yderligere kan kursister som udgangspunkt få VEU-godtgørelse til nødundervisning. Dette gælder både på uddannelser med en centralt godkendt prøve og på uddannelser uden en centralt godkendt prøve (BUVM, 2020b).

Med nødundervisningen, der trådte i kraft i marts 2020, blev centrale elementer af forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning mulige som en del af nødundervisningen, og AMU-udbyderne kunne uden at være en del af forsøgsordningen udbyde AMU-kurser ved op til fuldfjernundervisning, samtidig med at kursisterne kunne få VEU-godtgørelse, og kravene var mindre.

Covid-19-pandemien og nødundervisningen på AMU har betydning for evaluering af forsøgsordningen i og med, at formålene med forsøgsordningen kan opnås gennem nødundervisningsbekendtgørelsen, og at fjernundervisning i perioden var den eneste mulighed for at gennemføre undervisning på AMU. Dertil kommer, at der blandt AMU-udbydere og virksomheder har været tvivl om, hvorvidt de har udbudt eller deltaget i fjernundervisning som en del af forsøgsordningen eller som en del af nødundervisningen, fordi de to ordninger har mindet meget om hinanden.

Som tillæg til denne evaluering af forsøgsordningen med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning belyses derfor i interviewundersøgelsen AMU-udbydernes og virksomheders erfaringer med, hvordan fjernundervisning og nødundervisningen under covid-19-pandemien forventes at påvirke det fremtidige udbud af AMU tilrettelagt som fjernundervisning, mens AMU-udbyderne i spørgeskemaundersøgelsen er blevet bedt om at vurdere, i hvilken grad efterspørgslen efter AMU (som helhed og som fjernundervisning) er blevet påvirket i perioden efter marts 2020.

Kapitlet viser, at covid-19-pandemien og nødundervisningen satte skub i fjernundervisningen på AMU. Som følge af covid-19 var der dels flere AMU-udbydere, som begyndte at udbyde kurser tilrettelagt som fjernundervisning, og dels flere virksomheder, som valgte at deltage i fjernundervisning, fordi AMU-kurser var en mulighed for at beskæftige, fastholde eller uddanne medarbejdere i en periode, hvor nogle brancher oplevede manglende arbejde. Dertil kommer, at perioden med covid-19 og nødundervisning gjorde, at udbydere og virksomheder fik erfaringer og kendskab til nye muligheder med fjernundervisning, fordi de var tvunget til at anvende eller deltage i fjernundervisning.

Resultaterne i kapitlet peger derudover på, at udbyderne fortsat vil udbyde AMU-kurser tilrettelagt som fjernundervisning efter deres erfaringer under covid-19-pandemien. Det er dog forskelligt i hvilken grad og hvor mange kurser, de enkelte udbydere forestiller sig, at de vil udbyde som fjernundervisning fremadrettet. Dertil kommer, at flere udbydere ser en mulighed i at udbyde AMU-kurser tilrettelagt som *blended learning* fremadrettet.

Kapitlets resultater baserer sig på spørgeskemaundersøgelsen i 2021 og på de kvalitative interviews med AMU-udbydere og virksomheder.

6.1 Perioden med covid-19 satte skub i fjernundervisning på AMU

I de kvalitative interviews beskriver AMU-udbydere og virksomheder, at covid-19-pandemien og nødundervisningen satte skub i fjernundervisningen på AMU både ved, at AMU-udbyderne udbød kurser tilrettelagt som fjernundervisning, og ved at virksomhederne valgte at deltage i fjernundervisning. Herigennem blev der også sat skub i opfattelsen af fordele og ulemper ved fjernundervisning.

Blandt de interviewede AMU-udbydere er der flere, som fortæller, at de ikke var gået i gang med at udbyde fjernundervisning, hvis det ikke havde været for covid-19-pandemien. Samme billede ses blandt de interviewede virksomheder, hvor flere fortæller, at de deltog i AMU tilrettelagt som fjernundervisning på grund af covid-19, og fordi fjernundervisning var den eneste mulighed for at deltage i efteruddannelse i perioden. Som en af virksomhedsrepræsentanterne beskriver, så "skal vi holde det for øje, at det jo var af nød, det var ikke af lyst, at vi begyndte på det".

Et perspektiv blandt virksomhederne er også, at AMU-kurser tilrettelagt som fjernundervisning under covid-19-pandemien blev brugt som en mulighed for at beskæftige, fastholde eller uddanne medarbejdere, fordi flere brancher oplevede, at de ikke havde noget arbejde eller andet at lave. Covid-19-perioden har dermed også givet tid og mulighed for at sende medarbejdere på efteruddannelse, som virksomhederne ellers ikke ville have haft mulighed i almindelige, travle tider. Derudover havde VEU-godtgørelse en særlig betydning i perioden, jf. afsnit 4.3.

Udover at covid-19-pandemien og nødundervisning har sat gang i udbuddet og deltagelsen af fjernundervisning på AMU på nogle områder, så peger interviewene også på, at perioden har medført "et kvantespring og et kulturskift til mere fjernundervisning og digitalisering," som en udbyder beskriver det. Nogle AMU-udbydere oplever, at perioden har medført, at underviserne har fået mere lyst til og interesse for fjernundervisning og digitale læremidler, samtidig med at underviserens kompetencer inden for fjernundervisning er blevet styrket. Som en AMU-udbyder fortæller, har covid-19 sat skub i flere ting:

Der er ingen tvivl om, at det har skubbet især undervisernes lyst. Hele vores kultur har det skubbet i retning af, at det er ikke så farligt. Vi bliver nødt til at prøve, og vi kan ikke blive ved med at gøre, som vi plejer.

AMU-udbyder

6.2 Covid-19-perioden viste, at AMU tilrettelagt som fjernundervisning kan lade sig gøre

Det er gennemgående i de kvalitative interviews med AMU-udbydere og virksomheder, at covid-19-perioden og nødundervisningen viste, at AMU tilrettelagt som fjernundervisning kan lade sig gøre og hvilke muligheder, der er med fjernundervisning. Analysen af interviewene med AMU-udbyderne tegner et billede af, at udbyderne og underviserne i perioden har fået kendskab til nye teknologier og digitale redskaber, fx brug af digitale grupperum, fordi de var tvunget til at tilrettelægge fjernundervisning. Disse erfaringer og læringen fra perioden har underviserne kunne bruge i udviklingen og afviklingen af fjernundervisning efterfølgende. Som en AMU-udbyder fortæller, så har perioden med nødundervisning været en øjenåbner for dem:

Det har også været en øjenåbner for os i forhold til hvor meget, der egentlig kan lade sig gøre. Jeg har jo også brugt det som egen, intern læring til underviserne. Lad os nu prøve at se og tænke lidt ud af boksen, hvad er det, der kan lade sig gøre, og hvad kan ikke lade sig gøre. Jeg har haft undervisere, der til at starte med sagde: 'Det kan slet ikke lade sig gøre' og 'det er slet ikke muligt' og er gået derfra og har sagt: 'Det var en fed oplevelse, det skal vi have mere af'. Så det har også været et internt løft i medarbejdernes kompetencer at kaste sig ud i det.

AMU-udbyder

Flere AMU-udbydere har oplevet, at underviserne har fået positive erfaring under nødundervisningsperioden, som har rykket deres opfattelse af, hvad mulighederne er med fjernundervisning, og både blandt udbyderne og virksomhederne er der en opfattelse af, at perioden har medført, at undervisere, virksomheder og medarbejdere er blevet lært op i fjernundervisning, og at det kan lade sig gøre på AMU. "Vi har lært, at nogle ting sagtens kan lade sig gøre digitalt, og hvor det gør det noget nemmere," som en virksomhedsrepræsentant fortæller.

I interviewene med AMU-udbyderne fremhæves også, at nødundervisningsperioden gav udbyderne og underviserne mulighed for at afprøve og udvikle fjernundervisning. At det var nødundervisning gjorde, at der var plads til at fejle og prøve forskellige platforme, digitale værktøjer eller få udviklet digital forløb.

6.3 AMU-udbyderne vil fortsat udbyde kurser som fjernundervisning efter erfaringerne fra covid-19-perioden

På tværs af interviewene med AMU-udbyderne fremgår det, at udbyderne fortsat vil udbyde AMU-kurser tilrettelagt som fjernundervisning efter deres erfaringer under covid-19-pandemien. Det er dog forskelligt i hvilken grad og hvor mange kurser, de enkelte udbydere forestiller sig, at de vil udbyde som fjernundervisning fremadrettet. Dertil kommer, at flere udbydere ser en mulighed i at udbyde AMU-kurser tilrettelagt som *blended learning*, det vil sige undervisning, der kombinerer fjernundervisning og tilstedeværelsesundervisning, jf. afsnit 5.7.

Af interviewene tegner der sig et billede af, at udbydere har fået konkrete og positive erfaringer med fjernundervisning, samtidig med at udbydere i perioden har fået udviklet fjernundervisningsforløb og digitalt materiale. Som en udbyder udtrykker det, så er fjernundervisning ikke noget ”vi tager af vores palet,” når det igen bliver muligt at møde fysisk ind til undervisning.

Flere af AMU-udbydere ser en fremtid inden for fjernundervisning på deres område, fordi covid-19-periodens erfaringer har udfordret de forbehold og fordomme, der tidligere var om fjernundervisning. Eksempelvis vurderer en af AMU-udbydere inden for HAKL, at de traditionelle fysiske kurser ikke vil vokse fremadrettet, men at det vil fjernundervisning og åbne værksteder, som efter covid-19-pandemien især vil blive efterspurgt.

6.4 Virksomhederne vil fremadrettet efterspørge AMU som fjernundervisning – særligt efter erfaringerne under covid-19-perioden

Interviewundersøgelsen peger på, at virksomhederne fremadrettet i højere grad vil efterspørge AMU tilrettelagt som fjernundervisning på baggrund af erfaringerne fra covid-19-pandemien. Blandt de interviewede virksomheder er der dog forskel på vurderingerne af, i hvilken grad de vil efterspørge fjernundervisning. Enkelte af de interviewede virksomheder foretrækker tilstedeværelsesundervisning frem for fjernundervisning og vil trods gode og positive erfaring i perioden ikke efterspørge fjernundervisning fremadrettet, mens andre virksomhederne fortrækker 100 % fjernundervisning og andre igen *blended learning*.

I interviewene er der dog et mønster af, at de virksomheder, som fremadrettet foretrækker fjernundervisning, i højere grad end tidligere forventer, at de vil bruge AMU-systemet, fordi fjernundervisning har bidraget til mere fleksibilitet på AMU, som virksomhederne har efterspurgt og manglet. At fjernundervisning kan tiltrække nye målgrupper (kursister og virksomheder) er hos AMU-udbydere også en af mulighederne og fordele ved fjernundervisning på AMU, jf. afsnit 5.2.3. I følgende citat beskriver en virksomhedsrepræsentant, at erfaringerne fra perioden har været gode og har betydning for, at de i højere grad forventer at ville bruge efteruddannelse:

Vi kommer jo til at bruge efteruddannelse væsentligt mere, når man har muligheden for at gøre det online, det er der ingen tvivl om. Det har været en rigtig god oplevelse, og det skaber den fleksibilitet, der er brug for. Så det vil nok blive en kombination af både det ene og det andet. Jeg synes, det vil være tåbeligt at lægge onlinedelen ned. Det vil jeg synes var en meget gammeldags tankegang.

Virksomhedsrepræsentant

I interviewene med AMU-udbydere er vurderingen af virksomhedernes efterspørgsel efter fjernundervisning efter erfaringerne under covid-19-perioden mere blandede. Nogle AMU-udbydere oplever, at virksomhederne og medarbejderne fortsat vil foretrække tilstedeværelsesundervisning, mens andre AMU-udbydere oplever, at erfaringerne fra covid-19-perioden har betydet, at efterspørgslen efter fjernundervisning er blevet større, og at den fortsat vil være det fremadrettet.

Ligesom det har rykket for vores undervisere med, at de bliver bedre og bedre til det her [fjernundervisning], så er det også sådan med medarbejderne ude i virksomhederne. Der er nogen, der prøver det og siger, det gik meget godt og fortæller sine kollegaer om det, og så kommer der nok flere og flere, der gerne vil. Det kommer til at påvirke også efter corona-tiden.

AMU-udbyder

I spørgeskemaundersøgelsen blandt AMU-udbydere er respondenterne blevet bedt om at vurdere efterspørgslen efter AMU som helhed og som fjernundervisning, i perioden efter marts 2020 sammenlignet med perioden året før. Tabel 6.1 viser, at 36 % af respondenterne vurderer, at efterspørgslen efter AMU som fjernundervisning har været meget eller lidt højere, mens 33 % vurderer, at efterspørgslen har været uændret. Endvidere ses af tabellen, at 19 % af respondenterne vurderer, at efterspørgslen efter AMU udbudt som fjernundervisning er blevet lidt eller meget lavere.

Derudover ses af tabel 6.1, at 6 ud af 10 respondenter (58 %) angiver, at efterspørgslen efter AMU som helhed har været lidt eller meget lavere sammenlignet med året før. Tabellen viser dog også en forholdsvis stor andel, der angiver, at efterspørgslen har været uændret (17 %) og endda lidt eller meget højere (23 %).

Forskellen mellem respondenternes vurdering af efterspørgslen efter AMU som helhed og AMU som fjernundervisningen er signifikant, og resultatet peger på, at der er sket en forskydning i retningen af højere grad af efterspørgsel efter AMU som fjernundervisning.

TABEL 6.1

Hvis du vurderer perioden efter marts 2020, hvordan har corona-situationen påvirket...

	Efterspørgslen har været meget lavere	Efterspørgslen har været lidt lavere	Efterspørgslen har været uændret	Efterspørgslen har været lidt højere	Efterspørgslen har været meget højere	Ved ikke	Total
... efterspørgslen efter AMU sammenlignet med året før?	37 %	21 %	17 %	20 %	3 %	1 %	100 %
... efterspørgslen efter AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	13 %	6 %	33 %	29 %	7 %	11 %	100 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.
Note: n = 168.

Uddybende analyser af efterspørgslen efter AMU som fjernundervisning opdelt på efteruddannelsesområderne viser⁶, at udbydere inden for HAKL har oplevet, at efterspørgslen efter AMU udbudt som fjernundervisning har været højere end året før. 63 % af udbydere (17 ud af 27) vurderer, at efterspørgslen efter AMU udbudt som fjernundervisning har været lidt eller meget højere. Modsat oplever udbydere inden for BAI og MI, at efterspørgslen efter AMU udbudt som fjernundervisning har været mindre end året før. 50 % inden for MI (6 ud af 12) og 47 % inden for BAI (8 ud af 17) vurderer, at efterspørgslen har været lidt eller meget lavere sammenlignet med året før.

Yderligere analyser af udbydernes vurdering af efterspørgslen efter AMU (samlet set) viser, at de inden for TUR oplevede en højere efterspørgsel end året før, idet 42 % (10 ud af 24) har svaret, at ef-

6 Se appendiks C.

terspørgslen har været lidt eller meget højere. Modsat har EPOS og SVEJS oplevet, at efterspørgslen efter AMU var *mindre*. 91 % inden for EPOS (10 ud af 11) og 50 % inden for SVEJS (5 ud af 10) vurderer, at efterspørgslen efter AMU har været lidt eller meget lavere.

Appendiks A – Litteraturliste

Børne- og Undervisningsministeriet. (2020a). *Bekendtgørelse om nødundervisning m.v. på børne- og undervisningsområdet som led i forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med covid-19*: BEK nr. 242 af 19.03.2020. Lokaliseret 01.03.2021 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/242>.

Børne- og Undervisningsministeriet. (2020b). *Brev til alle AMU-udbydere om afvikling af nødundervisning i AMU*. Udsendt til alle AMU-udbydere 25. marts 2020.

Børne- og Undervisningsministeriet. (2020c). *Forsøg med VEU-godtgørelse ved fuld fjernundervisning i AMU*. Lokaliseret 01.03.2021 på: <https://www.uvm.dk/trepart/trepart-om-voksen-og-efteruddannelse/%C3%A9n-indgang-til-voksen-og-efteruddannelsestilbuddene/trepartsaftalens-initiativer-til-digitalisering-af-veu/forsog-med-veu-godtgoerelse-ved-fuld-fjernundervisning-i-amu>.

EVA, Danmarks Evalueringsinstitut. (2019a). *Evaluering af forsøg med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i AMU. Første milepælsrapport 2019*.

EVA, Danmarks Evalueringsinstitut. (2019b). *Digitalisering af VEU. VEU-udbydernes brug og vurderinger af e-læring og blended learning*.

EVA, Danmarks Evalueringsinstitut. (2021). *Voksen- og efteruddannelsers erfaringer med nødundervisning under covid-19 pandemien. En undersøgelse af nødundervisning i foråret og sommeren 2020*.

Regeringen m.fl. (2017). *Trepartsaftale om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (2018-2021)*.

Appendiks B – Data og metode

Tabel B.1 viser en oversigt over svarfordelingerne i kontaktgrundlaget, populationen og besvarelserne for spørgeskemaundersøgelsen i 2021. Tabellen viser, at der overordnet set er en god sammenhæng mellem fordelingerne af de enkelte efteruddannelsesområder i kontaktgrundlag, population og besvarelserne. Det vurderes derfor ikke nødvendigt at anvende vægte i analyserne.

TABEL B.1

Bortfald og repræsentativitet (2021)

	Antal besvarelser	Antal indberetninger	Antal population	Svarprocent. (i forhold til indberetning)	Svarprocent. (i forhold til population)	Fordeling i kontaktgrundlag (indberetninger)	Fordeling i populationen	Fordeling i besvarelserne
Bygge/anlæg og industri (BAI)	18	23	33	78 %	55 %	11 %	10 %	11 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL)	28	32	43	88 %	65 %	15 %	13 %	17 %
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IM)	19	25	40	76 %	48 %	12 %	12 %	12 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHUR)	16	17	27	94 %	59 %	8 %	8 %	10 %
Mejeri og jordbrug (MJE)	9	15	27	60 %	33 %	7 %	8 %	5 %
Metalindustrien (MI)	12	17	31	71 %	39 %	8 %	9 %	7 %
Pædagogisk område og social- og sundhedsområdet (EPOS)	11	14	20	79 %	55 %	7 %	6 %	7 %
Serviceerhvervene (SUS)	13	15	24	87 %	54 %	7 %	7 %	8 %
Svejsning og fyrringsteknik (SVEJS)	10	15	28	67 %	36 %	7 %	8 %	6 %

Appendiks B – Data og metode

	Antal besvarelser	Antal indberetninger	Antal population	Svarprocent. (i forhold til indberetning)	Svarprocent. (i forhold til population)	Fordeling i kontaktgrundlag (indberetninger)	Fordeling i populationen	Fordeling i besvarelserne
Tekniske installationer og energi (ETIE)	5	9	22	56 %	23 %	4 %	6 %	3 %
Transporterhvervene (TUR)	22	25	40	88 %	63 %	12 %	12 %	13 %
Træets uddannelser	0	1	3	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
Tværfaglige område	2	2	2	100 %	100 %	1 %	1 %	1 %
Total	165	210	340	79 %	49 %	100 %	100 %	100 %

Appendiks C – Tabeller, der ikke indgår i rapporten

TABEL C.1

Vurderinger af, hvordan Corona-situationen har påvirket efterspørgslen af...

	Meget højere	Lidt højere	Uændret	Lidt lavere	Meget lavere	Ved ikke
Bygge/anlæg og industri (BAI) (n = 18)						
... AMU sammenlignet med året før? *	0 %	17 %	11 %	28 %	44 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før? *	0 %	17 %	33 %	22 %	22 %	6 %
Det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet (EPOS) (n = 11)						
... AMU sammenlignet med året før? *	0 %	9 %	0 %	36 %	55 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	9 %	45 %	18 %	9 %	9 %	9 %
Det tværfaglige område (TVÆR) (n = 2)						
... AMU sammenlignet med året før?	0 %	0 %	0 %	50 %	50 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	0 %	50 %	0 %	0 %	50 %	0 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse (HAKL) (n = 28)						
... AMU sammenlignet med året før? *	0 %	18 %	7 %	18 %	57 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før? *	14 %	46 %	14 %	11 %	11 %	4 %
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser (IM) (n = 19)						
... AMU sammenlignet med året før?	0 %	16 %	26 %	11 %	37 %	0 %

	Meget højere	Lidt højere	Uændret	Lidt lavere	Meget lavere	Ved ikke
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	11 %	21 %	42 %	5 %	16 %	5 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen (KHRU) (n = 16)						
... AMU sammenlignet med året før?	6 %	19 %	19 %	25 %	31 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	13 %	38 %	38 %	6 %	6 %	0 %
Mejeri og jordbrug (MJE) (n = 9)						
... AMU sammenlignet med året før?	11 %	11 %	22 %	44 %	0 %	11 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	11 %	11 %	33 %	0 %	0 %	44 %
Metalindustrien (MI) (n = 12)						
... AMU sammenlignet med året før?	8 %	8 %	33 %	25 %	25 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før? *	8 %	8 %	42 %	0 %	25 %	17 %
Serviceerhvervene (SUS) (n = 13)						
... AMU sammenlignet med året før?	0 %	38 %	0 %	8 %	54 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	8 %	31 %	23 %	0 %	23 %	15 %
Svejsning og fyringsteknik (SVEJS) (n = 10)						
... AMU sammenlignet med året før? *	0 %	10 %	40 %	20 %	30 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	0 %	30 %	50 %	0 %	0 %	20 %
Tekniske installationer og energi (ETIE) (n = 5)						
... AMU sammenlignet med året før?	0 %	20 %	20 %	40 %	20 %	0 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	0 %	20 %	20 %	0 %	40 %	20 %
Transporterhvervene (TUR) (n = 25)						
... AMU sammenlignet med året før? *	0 %	40 %	24 %	12 %	20 %	4 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	0 %	28 %	52 %	0 %	4 %	16 %

	Meget højere	Lidt højere	Uændret	Lidt lavere	Meget lavere	Ved ikke
Total (n = 168)						
... AMU sammenlignet med året før?	3 %	20 %	17 %	21 %	37 %	1 %
... AMU udbudt som fjernundervisning sammenlignet med året før?	7 %	29 %	33 %	6 %	13 %	11 %

Kilde: Survey blandt uddannelsesrepræsentanter på institutioner, der udbyder AMU, EVA.

Note: n = 168.

* Angiver, at andelen inden for området, der "I høj grad" eller "I nogen grad" vurderer, at efterspørgslen efter AMU er signifikant forskellig fra gennemsnittet for de øvrige områder på et 0,05-niveau.

Evaluering af forsøg med VEU-godtgørelse ved op til fuld fjernundervisning i AMU

© 2021 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7182-517-6

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk